

**WOLFGANG AMADEUS MOZART RE MAJÖR FLÜT
KONÇERTOSUNUN FORM, ANALİZ VE İCRA
YÖNÜNDEN İNCELENMESİ**

Hazırlayan : Özgür Can İŞBİLEN

Danışman : Doç.Ali AKPEROV

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin Sosyal Bilimler Enstitüsü
Müzik Anasanat Dalı Üflemeli ve Vurma Çalgılar Sanat Dalı için öngördüğü YÜKSEK
LİSANS TEZİ olarak
Hazırlanmıştır.

Edirne
Trakya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ekim 2007

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

WOLFGANG AMADEUS MOZART RE MAJÖR FLÜT KONÇERTOSUNUN
FORM, ANALİZ VE İCRA YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

MÜZİK ANA SANAT DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özgür Can İŞBİLEN tarafından hazırlanan bu çalışma 27/12/2007 tarihinde aşağıdaki
jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Başkan Doç. Süleyman Sırrı GÜNER

Üye Doç. Ali AKPEROV (Danışman)

Üye Yrd. Doç.Dr. Sibel PAŞAOĞLU YÖNDEM

TEŞEKKÜR

Bu tezin hazırlanmasında, kaynak araştırması ve verilerin değerlendirilmesinde engin bilgi ve tecrübeleriyle benden desteğini esirgemeyen, Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuarı Nefesli ve Vurmalı Sazlar Ana Sanat Dalı Başkanı Doçent Sayın Ali AKPEROV'a, Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuarı viyola bölümü Araştırma Görevlisi Sayın Şükrü Öner Dinç'e yardımları ve desteği için Okt.Vahdet ÇALIŞKAN'a sahip olduğu kaynakları benden esirgemeyen Arş. Gör. Akın ARABOĞLU ve Ahmet Ömer ALTIERLER'e İngilizce bölümlerdeki yardımlarından dolayı Emel TUNA'ya sonsuz teşekkür eder saygılarımı sunarım.

**Tezin adı: Wolfgang Amadeus Mozart Re Majör Flüt Konçertosunun Form,
Analiz Ve İcra Yönünden İncelenmesi**

Yazar: Özgür Can İŞBİLEN

ÖZET

Bu Araştırmada Klasik dönemin ünlü Avusturyalı bestecisi aynı zamanda Viyana Üçlülerinden biri olan Wolfgang Amadeus Mozart'ın ve onun flüt için yazmış olduğu Re Majör Flüt Konçertosu form, icra ve analiz yönünden incelenmiş müzik tarihine kazandırdığı yenilikler örneklerle açıklanmıştır.

Bu inceleme Mozart'ın daha iyi tanınmasını sağlayacak, aynı zamanda da söz konusu eserinin icrasında karşılaşılabilecek zorlukların verilen örneklerle somutlaştırılıp daha kolay anlaşılmasına ve icra edilmesine olanak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Analiz, müzik, icra, konçerto, flüt

**Name of the thesis: Analysis on Wolfgang Amadeus Mozart's D dur Flute
Concerto From Form and Performance**

Author:Özgür Can İŞBİLEN

ABSTRACT

In this research, the famous Austrian composer of classical period, at the same time one of the Vienna triad Wolfgang Amadeus Mozart and his D major flute Concerto has been abstracted in form, performance and analysis. His innovations which bring in music history, have been illustrated with examples.

This research will provide Mozart more known. Also the difficulties that can be encountered while it is performed, are to be embodied with examples. By the way, this consequence will be performed more easily.

Keywords: Analysis, music, performance, concerto, flute

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
TABLolar LİSTESİ.....	vii
BÖLÜM I.....	viii
GİRİŞ.....	viii
1.1.Problem.....	ix
1.2.Alt Problemler.....	ix
1.3.Amaç.....	ix
1.4.Önem.....	ix
1.5.Sayıtlar.....	ix
1.6.Sınırlılıklar.....	x
1.7.Tanımlar.....	x
BÖLÜM II.....	xi
2.1.Araştırma Modeli.....	xi
2.2. Evren ve Örneklem.....	xi
2.3. Verilerin Toplanması.....	xi
2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	xi
BÖLÜM III.....	1
Bulgular ve Yorum.....	1
3.1. Klasik Dönem.....	1
3.2. Mannheim Okulu.....	2
3.3. Klasik Dönemin Müziğe Getirdikleri.....	3
3.3.1. Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791).....	4

3.3.2. Hayatı.....	4
3.3.3. Wolfgang Amadeus Mozart'ın Müziği.....	10
3.3.4. Ünlü İsimlerin Mozart Hakkında Düşündükleri.....	15
3.3.4.1. Haydn.....	15
3.3.4.2. Goethe	15
3.3.4.3. Beethoven.....	16
3.3.4.4. Wagner.....	16
3.3.5. Mozart'ın Eserleri.....	17
3.3.5.1 Piyano Konçertoları.....	17
3.3.5.2. Piyano sonatları.....	18
3.3.5.3. Piyano Eserleri.....	18
3.3.5.4. Korno Konçertoları.....	18
3.3.5.5. Keman Konçertoları.....	19
3.3.5.6. Flüt Konçertoları	19
3.3.5.7. Klarnet Konçertoları.....	19
3.3.5.8. Koral Müzik.....	19
3.3.5.9. Oda orkestrası için Serenatlar.....	20
3.3.5.10. Oda müziği.....	20
3.3.5.11. Senfoniler	20
3.3.5.12. Operaları	21
3.3.6. Konçerto.....	22
3.3.6.1. Konçerto Formu.....	23
3.3.7. Re Majör Flüt Konçertosu'nun Form ve Analizi.....	24
3.3.7.1. I.Bölüm - Allegro Aperto.....	25
3.3.7.2. II. Bölüm – Andante ma non Troppo.....	30
3.3.7.3. III. Bölüm - Allegro	31

3.3.8. Mozart'ın Re Major Flüt Konçertosundaki Zor Pasajların	
Çalınabilmesi için Çalışılması Önerilen Egzersizler .	35
3.3.8.1. Uzun Tonlar	36
3.3.8.2. Tril Çalışmaları	38
3.3.8.3. Staccato ve Çift Dil Çalışmaları	40
3.3.8.4. Üçlü Çalışmaları	46
3.3.8.5. Arpej Çalışmaları	47
3.3.8.6. Parmak Dengeleme Çalışmaları	50
SONUÇ ve ÖNERİLER	54
KAYNAKÇA	55
EKLER	56

TABLolar LİSTESİ

TABLO-1:Tuna Çakmaklı : Uzun Tonlar-1.....	32
TABLO-2:Tuna Çakmaklı : Uzun Tonlar-2.....	33
TABLO-3:Tuna Çakmaklı : 63. Etüd.....	35
TABLO-4:Marcel Moyse : 4. Etüd.....	37
TABLO-5:Tuna Çakmaklı : 51. Etüd.....	38
TABLO-6: Marcel Moyse : 5. Etüd.....	39
TABLO-7: Marcel Moyse : 7. Etüd.....	40
TABLO-8:Tuna Çakmaklı : 71. Etüd.....	41
TABLO-9:Tuna Çakmaklı : Tüm Tonlarda Arpej1.....	44
TABLO-10:Tuna Çakmaklı : Tüm Tonlarda Arpej 2.	45
TABLO-11:Marcel Moyse : 1. Etüd.....	46
TABLO-12: Marcel Moyse : 2. Etüd.....	47
TABLO-13:Marcel Moyse: 11.-12.-113.-14.-15. Etüdler	48
TABLO-14:Marcel Moyse : 16.-17.-18.-19 . Etüdler.....	49

BÖLÜM I

GİRİŞ

Klasik Dönemin en önemli bestecilerinden biri, her alanda pek çok eser veren, aynı zamanda viyana üçlüsünden biri olan, Wolfgang Amadeus Mozart'tır

Müzik tarihinde genel olarak 18. yüzyılın ikinci yarısında J.S. Bach'ın ölüm tarihi 1750'den başlayarak Ludwig van Beethoven'in ölüm tarihi 1827'ye kadar geçen dönem Klasik dönem olarak adlandırılır. Klasik dönem operada Gluck'un devrimi Haydn, Mozart ve genç Beethoven'ın müziğe sundukları yeniliklerle tanınır. Orkestra ailesinin kurulduğu, senfonik yapıtların filizlendiği, piyanonun sesini duyurmaya başladığı müzik yapısında dengenin, biçimin iyice sağlamlaştığı; kuartetin yalın bir anlatımla geniş halk kitlelerine seslendiği ve her zaman geçerli olan müziğin bestelendiği çağdır. Klasik stili günümüze kadar kullanan besteciler olmuştur.

Re Majör Flüt Konçertosu Mozart'ın önemli ve tanınmış eserlerinden biridir. Bu eserinde Klasik dönemin özellikleri yanı sıra kendi stilinde ortaya koymuş, günümüze kadar gelen süre içinde tüm flütistlerin repertuarında önemli bir yer tutan eserler arasına dâhil olmuştur.

Bu araştırmada Mozart Re Majör Flüt Konçertosunun daha iyi tanınması, icra tekniklerinin pek çok müzisyene yol göstermesi amaçlanmıştır.

1.1.Problem

W.A Mozart'ın Re Majör Flüt Konçerto'su flüt repertuarının önemli bir eseridir.Bu konçertodaki güçlükler aşılabildiği zaman daha iyi bir icra mümkün olabilir.Ancak bunun için teknik bölümler analiz edilerek doğru ve yeterli bir düzeyde uygulanabilmesi gerekir.

1.2.Alt Problemler

Bu araştırmanın problemini aşağıdaki başlıklar altında toplayabiliriz.

- 1.Klasik dönem ve özelliklerinin incelenmesi
- 2.Mozart'ın hayatı ve müzik stiline müzik tarihindeki yeri
- 3.Mozart'ın, Re Majör Flüt Konçerto'sunun Form Analiz ve İcra Yönünden İncelenmesi, zor pasajların çalınması için egzersizlerin belirtilmesi.

1.3.Amaç

Bu araştırmanın amacı: W.A Mozart'ın Re Majör Flüt Konçerto'sunun Form Analiz ve İcra Yönünden İncelenmesi; yorum ve teknik zorlukların ortaya konularak verilen etüd'lerle öneriler geliştirmektir.

1.4.Önem

Mozart'ın yaşadığı dönem ve stilistik özelliklerinin incelenmesi yazdığı Re Majör Flüt Konçerto'sunun Form Analiz ve İcra yönünden incelenmesi, çalınması zor pasajların daha rahat icra edilebilmesi için, çalışılması gereken etütlerin belirlenmesi bu araştırmayı önemli kılmaktadır.

1.5.Sayıtlar

- 1.W.A Mozart'ın Re Majör Flüt Konçerto'su Form Analiz ve İcra Yönünden İncelenerek eserin doğru çalınması için çalışma yolları geliştirmek, konçertodaki teknik zorlukların aşılmasına yardım edecektir.
- 2.Bu teknik zorlukların aşılması W.A Mozart'ın Re Majör Flüt Konçerto'sunun daha iyi seslendirilebilmesini sağlayacaktır.

1.6 Sınırlılıklar

Bu araştırmada Klasik Dönem bestecisi W.A.Mozart'ın flüt için yazmış olduğu Re Majör Flüt Konçertosu'nun incelenmesi ile sınırlandırılmıştır.

1.7 Tanımlar

- Allegro:** Çabuk, hızlı, canlı, Ően, hareketli bir tarzda çalmayı ifade eder.¹
- Konçerto:** Bir veya birkaç müzik çalgısının virtüözitesini (çalma ustalığı) ve müzikal yeteneklerini dinleyiciye sunmak olan müzik parçasının genel adıdır. Genellikle ilk bölümler hızlı, ikinci bölümlerde daha yavaş üçüncü bölümde ise yine hızlıya dönen bir fon olur.²
- Kadans:** Bir müzik cümlesinin sonunda yer alan notalar veya akorlar grubu. Yorumcunun ustalık düzeyini değerlendirmek üzere bir konçertonun bölüm sonlarına doğru solistin orkestradan ayrılıp kendi başına yorumladığı bölüm.³
- Kuartet:** Dört çalgı ya da dört ses için müzik Dört çalgı yada dört ses için müzik. Dört çalgılı, yada dört sesli topluluk. En yaygın dörtlü çalgılaması, iki keman viyola ve viyolonselden kurulan topluluktur.⁴
- Ölçü :** Bir müzik yapıtında ritm birimi olan vuruşların eşit zamanlara bölünmesi.Diğer bir tanımla birbirine eşit bölümlerin herbiri .⁵
- Rondo:** Ana temanın sık sık tekrarlandığı bir müzik formu.⁶
- Virtüöz:** Alanında sanatının doruğuna ulaşmış müzik sanatçısı.⁷

¹ -Evin İlyasoğlu (2003)**Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları, İstanbul s.299

² - Murat Özden Uluç (1999)**Müzik işaretleri ve terimleri sözlüğü**,Yurtrenkleri,Ankara s.83

³ -Evin İlyasoğlu (2003)**Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları, İstanbul s.301

⁴ -Evin İlyasoğlu (2003)**Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları, İstanbul s.301

⁵ - Murat Özden Uluç (1999)**Müzik işaretleri ve terimleri sözlüğü**,Yurtrenkleri,Ankara s.127

⁶ -Murat Özden Uluç (1999)**Müzik işaretleri ve terimleri sözlüğü**,Yurtrenkleri,Ankara s.140

⁷ - Murat Özden Uluç (1999)**Müzik işaretleri ve terimleri sözlüğü**,Yurtrenkleri,Ankara s.164

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada betimsel tarama modeli kullanılarak Wolfgang Amadeus Mozart'ın flüt için bestelediği Re Majör Flüt Konçertosu analiz ve icra yönünden incelenmiş ve gerektiği gibi çalınabilmesi için öneriler geliştirilmiştir.

2.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Wolfgang Amadeus Mozart'ın tüm flüt eserleri, örneklemine ise, Wolfgang Amadeus Mozart'ın Re Majör Flüt Konçertosu oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmadaki bulgulara Wolfgang Amadeus Mozart'ın hayatı ile ilgili kaynaklar, yazdığı eserler, kitaplarda elde edilen veriler toplanarak ve incelenerek ulaşılmıştır.

2.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Bu araştırmanın sonucunda elde edilen veriler toplanarak Mozart'ın Re Majör Flüt Konçertosunun daha iyi seslendirilmesini kolaylaştıracağı düşünülen ve günümüz flütist'lerinin bu eseri icra etmesinde karşılaşılabilecek problemlerin giderilmesinde yol gösterici olacak şekilde çözümlenmeğe ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

3.1. Klasik Dönem

Müzik tarihinde, 18. yüzyılın ikinci yarısından. J. S. Bach'ın ölüm tarihi olan 1750'den başlayarak Ludwig Van Beethoven'in ölüm tarihi 1827'ye kadar geçen dönem, Klasik çağ olarak tanımlanır. Klasik dönem Gluck'un operaları Haydn, Mozart ve Beethoven'ın müziğe kazandırdığı yeniliklerle tanınır. Müziğin yapısında dengenin, biçimin iyice sağlamlaştığı, piyanonun sesini duyurmaya başladığı, orkestra ailesinin kurulduğu, senfonik yapıtların filizlendiği, sonatın, kuvartetin yalnız bir anlatımla geniş halk kitlelerine seslendiği çağdır. Müzikte Klasik dönem yerine Klasik stil' den söz etmek daha doğru olacaktır. Bu dönem, günümüze kadar güncelliğini yitirmemiş ve besteciler tarafından kullanılan bir stil olmuştur. Müzik tarihçileri genelde 1659–1728 arasında yazılan yapıtları, Barok dönemi izleyip, Romantik dönemi doğuran çağı, Klasik olarak tanımlarlar. Bu dönem tüm bestecilerin, bir müzik parçasının nasıl inşa edileceğini araştırdıkları dönemdir.⁸

Klasik sözcüğü, bir başka deyişle hafif olmayan müziklerin bütünüdür. Hafif müziğin her dönemde zamanının koşullarına göre, popüler olup kaybolması ciddi müziğin, Klasik sözcüğüyle nitelenmesine ve tanımlanmasına neden olmuştur. Klasik dönem de sonat formunda köklü değişimler olmuştur. Senfoniler bestelenmiş, solo konçerto ve solo piyano sonatı gibi yenilikler getirilmiştir. Yaylı çalgılar dördlüsü ve diğer oda müziği kavramları, bu dönemin yeniliklerindedir. Piyano, klavsenin yerini almış ve klasik dönemin en önemli enstrümanı haline gelmiştir. Yine bu dönemde orkestraların yapısında değişimler olmuş, hem enstrüman hem de kişi sayısı olarak bir hayli artmıştır.

⁸ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s.49

3.2. Mannheim Okulu

Mannheim Almanya'da köklü ve üst düzey bir müzik ortamını barındırıyordu. Avrupa'nın en ileri, en düzeyli orkestrasını kurmaya amaçlayan Pfalz Prensi, Karl Theodor (1742–1799) Stamitz sayesinde bunu başarır. Mannheim orkestrasının kurucusu, Bohemyalı besteci ve kemancı Johann Stamitz (1717–1757)' daha 40 yaşına varmadan ölür. Ama ardında zamanın tüm bestecilerini etkileyecek ve senfoni biçimini yeniçağa sunacak, bir orkestra geleneği bırakır.⁹

J. Stamitz ve çevresi, ellerindeki ortamda yararlanmak için, yöntemli çalışmalarda bulunmuşlardır. O zamana kadar çalgılar dağınık ve belirsizdi. Çevresine toplanan müzikçilerle birlikte Stamitz, yetkin çalgılardan kurulmuş bu orkestrayı bir tür deney tavşanı gibi kullanarak çalgı müziği yazısı, senfonik yazı, çalgı nitelikleri, çalgıların tınısı, özelliklerini inceledi. Mannheim Orkestrası'nın her bir üyesi, zamanın ünlü bir bestecisi olduğu gibi çalgısının usta bir yorumcusudur. Özellikle ses gürlüğündeki ustalığı ile ünlenen orkestrada büyük forteler, birdenbire küçük piyano seslere dönüşebilir. Küçük bir arı vızıltısından gök gürültüsüne kadar ses büyütme yetenekleri vardır. Dinleyicinin, ilk kez duyduğu böylesi güçlü bir orkestra sesinden ürküp forte pasajlarda ayağa fırladığı söylenir. O çağa değin görülmemiş bir orkestra disiplininin geçerli olduğu Mannheim saray orkestrasında, çalgı sanatının gelişimi, orkestrasyon, ses çizgilerinin güçlenip hafiflemesi, dinamizm, ünlü Mannheim crescendo'ları bu okulun önemli katkılarıydı. J. Stamitz, Vali'nin avcılarından av boruları, trompetler, çevredeki asker bandosundan da davullar toplar. Bu orkestra, tarihte ilk kez yaylı ve üfleme çalgıları bir araya getirir. Mozart'da bu orkestrayı dinlediğinde ilk kez karşılaştığı klarnetin melankolik sesine hayran olmuştur.¹⁰

Giovanni Battista Sam Martini yaşamını Milano'da sürdürmüş bu besteci, Mannheim okulu paralelinde, orkestrada üflemeli çalgıları başarıyla kullanıyor, yaylılar ve üflemeliler arasındaki dengeye önem veriyordu. Stamitz'in Almanya'daki yönelimini daha önce İtalya'da uygulamaya çalışmış bir orkestralama ustasıdır.

⁹ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s.50

¹⁰ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s.52

Mannhiem Müzik okulu'nun çalgı tınları üzerindeki araştırma çabalarının sonunda senfoni ve senfonik konçerto biçimi ortaya çıktı. Nefesli çalgılar yoğun bir şekilde orkestralarda kullanılmaya başlandı. Nefesli çalgılara tek tek solo görevler verildi. Buda çalgıların öne çıkmasını sağladı. Sonraki yıllarda her bir çalgı gözetilerek eser yazılmasını kolaylaştırmış oldu. Sonat, konçerto ve küçük çalgı grupları bu temel üzerinde yeni boyuta ulaştı, güçlendi, anlatımı zenginleşti. Bach'ın iki oğlu da klasik müziğin oluşmasına katkıda bulundu J.Cristian Bach yalın bir armonik yapı içinde akor bağlantılarını yazdı. Oda müziğinde klavsen özgürce kullanıldı. Böylece konçerto anlayışı gelişti. Gerek Bach'ın oğulları gerekse Mannhiem okulu'nun çalışmalarının bir başka özelliği müziğe evrensel bir nitelik kazandırmış olmalarıdır.¹¹

3.3. Klasik Dönemin Müziğe Getirdikleri

Sonat klasik dönemde gelişme gösteren en önemli biçimdir. Önceki yılların senfonia' sından farklı olan senfoni' dir. Pişano içinde konçertolar, yaylı çalgılar için kuvartet'ler bestelenmiştir. Opera ise Gluck ve Mozart'ın yapıtlarıyla yeni bir boyut kazanmıştır.¹²

Sonat, Klasik dönemin en önemli çalgı müziği biçimidir. Sonat biçimi senfoni, konçerto ve oda müziğinde de kullanılmıştır. Klasik sonat biçimi 3 veya 4 bölümden oluşur. Genelde her bölüm kendi içinde, serim, gelişme ve yeniden-serim şeklindedir. Zengin bir polifoninin yerine ezginin merkez olduğu bir müzikte, ritm kışkırtıcı öge olarak büyük önem taşır. Motifler cümlelerin içinde ikili ya da daha fazla ölçülü gruplar oluştururlar ve simetri kavramı ortaya çıkar. Üç sesli tonal akor sisteminin, kadanslardaki tonik, dominant ilişkisinde, ton değişimleri, kromatizm ve disonansların da katılarak, gerilim ve renkler artırılmıştır. Barok biçimlerinin dikey çalışılmış sürekli basların yerini, ayrıntılı eşlikler almıştır. Klasik çağda pişano sonatları kadar pişano ve keman sonatları, duo sonatlar önem kazanır. Bir de üç çalgının aynı yapı içinde birleştiği (örneğin keman ,pişano ve çello) trio sonatlar yazılmıştır.¹³

Oda müziğinde sonatlardan sonra kuvartet en gözde biçimdir. Kuvartet genelde yaylı çalgılar olmak üzere 4 çalgının birleşmesidir. İlk oda müziklerinde mutlaka

¹¹ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s.52

¹² - Ahmet Say (1997) **Müzik Tarihi**,Müzik Ansiklopedisi Yayınları, s.287

¹³ - Ahmet Say (1997) **Müzik Tarihi**,Müzik Ansiklopedisi Yayınları, s.287

klavsen, klavikord gibi bir klavyeli çalgı bulunur. 1720'lerde besteciler, armonik yapıyı tüm çalgılar arasına bölmeyi başardıklarından tempoyu yönetmek için sürekli-bas ya da herhangi bir klavyeli çalgı gereği ortadan kalkar. İlk kez sürekli basın yer almadığı kuvarteti Alessandro Scarlatti yazar. Tarihte halk önünde ilk kez yaylı çalgılar kuvarteti çalan besteci Luigi Boccherini (1743–1805) olmuştur. Boccherini, Haydn'ın stiline çok yakındır. 20 senfoni, 4 çello konçertosu, 60 trio, 91 kuvartet ve 154 kentet yazmıştır.¹⁴

18. yüzyılın senfoni orkestrası bugünkünden çok daha küçüktür. 1760–1780 arasında, Haydn'ın orkestrasında 25 yorumcu yer alır. Bu topluluk, yaylı çalgılar, flüt, 2 obua, 2 fagot, 2 korno ve bir de klavsenden oluşur. İlk orkestralarda temel çalgılar yaylılardan oluşur ve üflemeliler onların sesini çiftlemek, güçlendirmek için kullanılır. Çağın sonunda üflemeliler de kendine özgü bir yer edinmiştir.¹⁵

3.3.1.WOLFGANG AMADEUS MOZART (1756–1791)

3.3.2. Hayatı

Kısa yaşamında 600' den fazla eser bestelemiştir. Mozart Çocuksu coşkusu, yalınlığı, onu nice besteciden ayrıcalıklı kılar. İş ve aile yaşamında zor günler geçirmesine karşın bunların hiç birini müziğine yansıtmamıştır. Bu nedenle, nice besteci müziğini bir otobiyografi gibi kullanırken, Mozart'ın müziği katıksız saf müziktir. Ne parasız günlerini, ne ateşli hastalığını, ne de tırmanmakta olan Fransız Devrimi'nin hırçın etkilerini anlatır. Tüm etkilenmeler, onun zamanından ileri bir teknikle dokuduğu eserlerinin derinliklerinde kendini gösterir.

Johannes Chrysostomus Wolfgangus Theophilus Mozart (1756–1791) Avusturya'nın batısındaki büyük kentlerden Salzburg'da 27 Ocak günü doğmuştur. Bu adlardan ilk ikisi, doğduğu güne rastlayan azizin adıdır. Ön ad olarak annesinin babası olan, sağlık ve sosyal yardım işleri komiseri Wolfgang Nikolaus Pertl'in adı verilir. Theophilus (veya Gottlieb-Tanrının sevgilisi) vaftiz babası olan belediye meclisi üyesi,

¹⁴ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s.52

¹⁵ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s.52

tüccar Johann Theophilus Pergmayr tarafından konmuştur. Sonraları Mozart Amade ismini Amedeo olarak değiştirmiştir. Hiçbir zaman Amadeus adını kullanmamıştır.¹⁶

Babası Leopold Mozart (1719–1787) 1737 yılında, doğup büyüdüğü Augsburg' dan ayrılarak Salzburg' a felsefe okumaya gelmiş, bakaloryasını aldıktan sonra kendini asıl ilgi alanı olan müziğe adanmıştır. Başpiskoposun orkestrasında kemancılık yapmış ve 1757'de saray besteciliğine atanmış değerli bir kemancıdır. Mozart doğduğu sırada Leopold, Salzburg Sarayı'nın orkestra yönetmen yardımcısı görevindedir. Aynı yıl keman çalma kuramı üstüne yazdığı Violinschule (Temel Keman Öğretim Üzerine Bir Deneme) adlı keman metodu, 20. yüzyıl dâhil uzun yıllar kullanılmıştır. Oğluna zaman ayırmak için bestecilik çalışmalarını bırakmış, kendisini oğluna adanmıştır. Mozart'ın annesi Anna Mari Pertl, iyi koşullarda yaşamış bir burjuva ailesinden gelmektedir. Mozart doğduğunda annesi 35, babası 36 yaşındadır. Ailenin ilk çocuğu, Mozart'ın 4 yaş büyük ablası Maria Anna'dır. Leopold, her iki çocuğunun da harika çocuk yeteneklerine sahip olduğunu, küçük yaşta keşfeder ve onların tüm eğitimlerini özel olarak üstlenir. Keman ve klavyeli çalmayı, latinceyi, müzik kuramını ve gerekli genel kültür bilgilerini öğretir. Çocuklarının müzik dehalarını sergilemek üzere konser gezilerine çıkmaya karar verir.¹⁷

Wolfgang Amadeus Mozart, gelmiş geçmiş en parlak çocuktur. Üç yaşında klavsen çalar, beş yaşında ilk menuet' ni besteler, dokuz yaşında senfonilerin sahibidir. Hollanda ve İtalya Gezileri sırasında besteci ve değişik insanlarla karşılaşır. O bölgelerin müziğini dinler. İlerde kendi sitilini oluştururken İtalyan, Alman ve Fransız'ların sitillerini kendi süzgecinden geçirir 1762'de Babası imparatorluk ailesiyle tanıştırmak üzere Viyana ve Münih'e götürmüştür. Bu amacına ulaşan gezi ardından üç yılda tamamlanan Paris – Londra gezileri izlemiştir. Babası ve ablasıyla çıktığı geziler sırasında ablasıyla dört el klavye çalarak yaptığı doğaçlar sayesinde herkesi kendine hayran bırakmıştır. Londra gezisinde bugün bir kısmı kaybolmuş olan ilk senfonilerini yazar. 1764 yılında Paris'te ilk besteleri yayınlanır.¹⁸

Mozart ailesinin yaşamını Mozart'ların çeşitli kişilere ve birbirlerine yazdıkları, mektuplardan öğrenmekteyiz. Çok iyi bir gözlemci olan Mozart, küçük yaştan beri yaptığı gezilerden pek çok kişiyi aklında tutar. Güçlü belleğinde sakladığı bu tipleri son-

¹⁶ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s.61

¹⁷ - Ahmet Say (1997) **Müzik Tarihi**, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, s.300

¹⁸ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s.63

radan operalarındaki kahramanlarına dönüştürür. Mozart'ın tanrı vergisi büyük yeteneğinin yanı sıra, babasının iyi bir öğretmen, aydın ve organizatör biri olması da çok önemlidir. Mozart'ta patronlarına, prenslere, kontlara, imparator ve kralların gözüne girmek için, onların adına adadığı yapıtlar bestelemiştir. Ayrıca partileri, doğum günleri, bahçe eğlencelerine ve çeşitli törenlere de bir çırpıda besteler yazmıştır. Bu nedenle divertimento, cassation, serenade gibi biçimler ve dans türleri geliştirmiştir. Ünlü Küçük Bir Gece Müziği de bu tür bir serenattır. Mozart, hemen her yapıtını bir sipariş üstüne yazmış, ama hep ideal bir dinleyici kitlesi ve çok yetenekli bir yorumcu topluluğu düşlemiştir. Kafasının içine bir anda hücum eden müziksel düşünceleri bir çırpıda yazabilmesi için her an, her ortamda, gürültü, kalabalık demeden besteleme sürecine girebilmesi, sanki kısacık ömrüne pek çok şey sığdırma kaygısındandır. Haydn, beste yapmaya oturduğu zaman esin perisi gelsin diye uzun uzun dua edermiş. Oysa Mozart, kafasının içinde doludizgin dolanan esin tohumlarını nasıl dizginleyeceğini bilemediğinden yakınırılmış. Üstelik her yapıt, parçacıklar halinde değil, tümüyle doğar Mozart'ın kafasında. Herhangi bir ortamda, örneğin bilardo oynarken aklına gelen bir fikri gülüp oynayarak, şakalaşarak, çevresinden kopmadan, kafasında geliştirebildiğini yakın çevresi anlatırılmış.¹⁹

Mozart, kendi üstünlüğünün farkındadır. Çevresindekilerin onunla eşdeğer zekâ ve yeteneğe sahip olmadığını acı deneylerle öğrenmiştir. Entrikaları tanımayacak kadar saf bir yüreği, çıkarlarını korumayı bilmeyen çocuksu yönü, ölüm döşegine kadar taşıdığı özellikleri olmuştur.²⁰

1768'de ilk operası olan Lafinta Semplice'yi Viyana için besteler. Ama on iki yaşındaki bir çocuğun operasını sahnelemekten kaçınırlar. Bu sıralarda bir aile dostu için K.66 Missa'sını besteler. Bir ay sonra baba oğul, bir yıl kalacakları İtalya'ya giderler. Bu gezide Milano için Mitridate, Re di Ponto gibi operalar besteler. Sonraki İtalya gezilerinde Milano için iki opera daha yazar. Ascanio in Alba (1771) ve Licio Silla (1772). Mozart sürekli turnelere gitmektedir ve orkestrayı ihmal etmektedir. Bu duruma göz yuman Salzburg Piskoposu ölmüştür. Yerine gelen piskopos da uzun süreli yokluğundan ve inatçı tavrından rahatsız olur. Mozart, işini yitirmemek için gezilerinin arasında Salzburg sarayı için dinsel yapıtlar, sonatlar ve konçertolar besteler. Salzburg

¹⁹ - http://tr.wikipedia.org/wiki/Wolfgang_Amadeus_Mozart (Kasım 2007)

²⁰ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s.63

Mozart için çok sınırlı bir ortamdır. 1777 Yılında yeni bir gezi için saray orkestrasından izin alır. Annesiyle beraber Almanya ve Fransa'ya gider. Turne sırasında Mannheim Orkestrası üyelerinden birinin kızı olan on beş yaşındaki Aloysia Weber' e âşık olur. Babasının isteği üzerine Paris'e geçer ve burada annesini kaybeder. Ama bu üzüntü onun beste, yapmasını engellemez. Aynı yıl, Paris Senfonisi, keman, klavye sonatları, flüt ve arp konçertoları ve bir dizi çeşitlerle ortaya çıkar. Annesinin Paris'teki ölümünden sonra tekrar Salzburg' a dönüp saray orgculuğuna atanır. 1780'de Münih'in bir opera ısmarlaması moralini düzeltir. Idomeneo (1781)' yu besteler. Bu arada ünlü Coranatian missasını yazar. 1781'de Karl Theodor'un Münih'teki sarayında İdemeneo operasını ilk sahnelenişini gerçekleştirdikten sonra, aynı yıl yanında çalıştığı Salzburg başpiskoposu'nun davranışları çekilmez hale geldiği için Viyana'ya yerleşme kararı almıştır. Viyana'da Öğretmenlik ve bestecilik yaparak geçinmektedir. Viyana'da İmparatorun siparişi üzerine bestelediği Saraydan Kız Kaçırma Operası, Avusturya sarayında müzik yönetmeni olan Antonio Salieri'nin (1750–1825) engellemelerine rağmen başarıyla sahnelenmiştir.²¹

Saraydan Kız Kaçırma Operası” Alman Singspielle uslubunda opera buffa' ya yakın bir formda yazılmıştır. Eserin kahramanları büyük bir realistik karakterde yansıtılmışlardır. Bu operada Mozart en sonunda opera yaratıcılığındaki bütün estetik prensiplerini gerçekleştirmeyi başarmıştır. Operanın hazırlık aşamasında Viyana sarayından gelen Alman dilinde opera isteği üzerine Bretzner'in Belmonte ve Constanze piyesinin konusu üzerinde çalışmaya başlamış. Aktör Stefani'nin yardımlarıyla operanın libretto'sunu kendisi yazmış. Doğuştan bir dramaturg olarak harika bir libretto yazmayı başarmıştır. Bu harika opera inanılmaz bir şekilde sadece on dört gün içinde tamamıyla hazır hale gelmiştir. Konu olarak eser Türkiye'de geçmektedir. Başkahramanlardan Constanze yardımcısıyla birlikte Selim paşaya esir düşer.

Belmonte de saraya uşağı ile gelir. Ve dördü saraydan kaçmayı planlamaya başlar fakat yakalanırlar. Onları büyük bir ceza beklerken

²¹ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s.63

Selim paşa bu temiz ve yüce aşktan etkilenmiş ve onları bağışlayarak serbest bırakmıştır.²²

Mozart “-Bir operada edebiyat duygusu müziğin kızkardeşi olmalıdır. Müzik bizi o derce etkilemelidir ki geriye kalmış her şeyi untabilmeliyiz... Melodi olmadan müzik havasızdır.”1782’de, daha önce Mannheim’da duygusal ilişki kurduğu Aloysianın kız kardeşi Constanze ile evlenmiştir. Bu evlilikte her ne kadar Mozart mutlu olsada eşiyile yaşadığı kıskançlık ve eşinin maddiyata olan düşkünlüğü nedeniyle yaratıcılığını etkileyebilecek çalkantılı bir evlilik geçirmiştir. Babası bu evlilik yüzünden Mozart'ı hiç bağışlamamıştır. Mozart’ın evliliğindeki çalkantıların ana sebeplerinden biri olan çapkınlığı için de ,Carl Friedrich Zelter bir keresinde Goethe’nin karşısında Mozart’ı anımsayarak –“Bestelerini öylesine kolaylıkla üretiyordu ki, daha yüzlerce şey yapacak zamanı kalıyordu, bu zamanı da kadınlarla ve buna benzer şeylerle geçiriyordu, böylece doğasının gereğini yerine getirmiş oluyordu.”²³

Mozart evliliğinin ardından uzun zamandır tamamlayamadığı Do Minör Missa' sının bölümlerini yorumlarlar. Bu Missa, Constanze Weber ile evlendiği için tanrıya sunduğu şükrandır. Salzburg' daki dinletide Constanze, soprano soloyu söyler. Mozart, artık tanınan, kendisine eser ısmarlanan, konserleri olay yaratan bir sanatçıdır. Önceleri usta bir kemancı olarak tanınırken şimdi önemli bir piyanist olarak parlamaktadır. İmparator II. Joseph’in teklifiyle 1787’ de saray besteciliğine atanır. Bu sıralarda en büyük başarısı Viyana operası için yazdığı Figaro'nun Düğünü (1786) operası olur. Bütün bu başarılarla karşın yine geçim sıkıntısı içindedir. Constanze'nin hastalıkları ve bitip tükenmeyen istekleri için para yetiştirmelidir. Constanze iyi bir ev kadını olmadığı için, Mozart yaşamı boyunca sıkıntı çekmiştir. Prag’da sahnelenen Figaro’nun Düğünü büyük başarı kazanır. Ardından 1787 yılında yine bu kentte sahnelenen Don Giovanni ile başarısını pekiştirir. Soylular ve saray çevresi Dittersdorf’ ya da Wanhal gibi, daha hafif ve anlaşılır müzik bestelemesini isterler.²⁴

²² -E. Chornaya, (1964),Mozart S.Ni s.144

²³ -Maria Publig, (2004), **Mozart Dehanın Gölgesinde**, Ada Yayınları s.148

²⁴ - Evin İlyasoğlu,(2003), **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s.64

Mozart'ın müziğinde fazla devrimci düşünceler olduğundan yakınrlar. 1784'te mason locasına üye olur ve Locadan bir arkadaşı, Michael Puchberg onun bütün borçlarını öder. Don Giova'ni operasından Sonra Mozart'ın iyimser yönü yitmiştir. 1788'de yazdığı son üç senfoninin notalarını çoğaltamadığından seslendirme olanağı bulamaz.²⁵

1789' da Dresden' e bir gezi yapar. Aziz Thomas Kilisesi'nde Bach'ın orgunda çalar. Mozart Cosi Jan tutte Neşeli ve gülünçlü bir operanın onca umutsuz ve yoksul koşullar altında bestelemesi güç bir mucizedir. Aynı zor günlerde, yedi hafta içinde son üç senfonisini (Mi Bemol Majör, Sol Minör ve JÜpiter) ve bir dizi kuvartetini besteler. Mozart 1791 yılında mason dostu Schikaneder'le beraber Sihirli Flüt operasını yazmaya başlarlar. Temmuz ayında bu çalışma garip bir habercinin, bir ölüm duası siparişi vermesiyle kesintiye uğrar. Mozart'ın sağlığı gittikçe bozulmuştur, bu Requiem'i kendi ölümü için bestelercesine bir duyguya kapılarak kabul eder.²⁶

1791 yılında Sihirli Flüt operasını tamamlamış ve bu yapıt Eylül 1791'de Viyana'da sahnelenmiştir. Prag Operası için bestelediği La Clemenza Di Trio (Titus'un Şefkati) adlı ciddi operası da yine bu ayların verimidir. Mozart'a bir opera siparişi verilir. Metastasio'nun çok kullanılmış bir metni olan La Clemenza di Tito'yu bestelemesi öngörölmüş ve Mozart' a yalnız iki hafta süre tanınmıştır. Mozart, iyice güçsüzleşen bünyesi Requiem'i ölüm döşeginde yazmaya zorlar. Öğrencisi ve dostu Süssmayer'a, Lacrimosa'nın sonuna dek dikte ettirir, geri kalanı taslak halinde bırakarak 5 Aralık günü ölür. Söylentilerdeki gibi kasten zehirlenmemiş, böbreklerindeki bir rahatsızlık nedeniyle ölmüştür."Cenaze törenine eşi ve çocuklarının yanı sıra öğrencisi olan ünlü besteci Süssmayer, İtalyan besteci Salieri, sanatçı Rosser katılmıştır."²⁷

Klisede yapılan sade bir törenden sonra götürüldüğü Aziz Marco mezarlığında, kimsiz ve sahipsiz insanların gömüldüğü toplu mezarın başında birkaç mezarcının dışında kimse bulunmamıştır.

²⁵ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s.63

²⁶ - http://tr.wikipedia.org/wiki/Wolfgang_Amadeus_Mozart (Kasım 2007)

²⁷ - E. Chornaya, (1964),**Mozart** s.Ni s.14

”Törenden sonra sanatçı Rosser Salieri’ye dönerek -Mozart’a çok yazık , bütün müzik için ne kadar büyük bir kayıp demiştir. Bu sözün devamında da Salieri -Ne acı tabi ki böyle yüce bir dahinin gitmesi.ama bizim için onun ölmesi iyi oldu.Eğer yaşamış olsaydı dünyadaki hiç kimse bizim eserlerimiz için bir parça ekmek bile vermezdi”²⁸

3.3.3. Wolfgang Amadeus Mozart’ın Müziği

Wolfgang Amadeus Mozart, müziğinde Aydınlanma felsefesinin müzikteki yansımaları geliştirerek klasisizmi temellendirmiştir. Her sanatçıda az yada çok romantikleşme görülse de Mozart romantik teriminin sakınarak uygulanması gereken pek az sanatçıdan biridir. Pek çok bestecinin ürünlerini, yaşamı içinde zaman dizinsel dönemlere ayırarak inceleriz. Gençlik, orta yaş ve olgunluk dönemleri gibi, nice bestecinin 35 yaşına dek geçen zamanına ancak gençlik dönemi diyebiliriz. 35 yaşında ölen Mozart’ı belki de hep genç kabul etmemiz gerekecektir. Son üç yılı için daha bir derinleşen felsefesinden, yer yer daha fazla kendini gösteren melankolik renklerinden söz edilebilir. Mozart her koşulda aynı nitelikte eser üretmiştir. Mozart'ın melankolisi, karamsarlığı ne Çaykovski'ye benzer, ne Chopin'e ne de Beethoven'a. On dört yaş ürünü bir senfoni ile ölüm döşeğindeki Requiem'i, benzer yalınlıkla derin düşünceyi bir arada taşır. Bu besteci bir delikanlı kadar genç, bir yaşlı kadar bilgedir. Mozart’ı Viyana Klasiklerinin öteki iki bestecisi Haydn ve Beethoven’dan ayırmak için Schopenhauer’in şu saptamasını unutmamak gerekir. “Ezgiler doğrudan kalbe gider. Akılla ilgileri yoktur. Ezgiyle bu tür bir işlevin verilmemesi onu resim sanatıyla birleştirmeye benzer ve bu da onu yanlış kullanmak demektir. Haydn ve Beethoven, zaman zaman bu yanılgıya düşmüşlerdir. Ama Mozart’ın ezgiyi kullanma işlevinde bu tür yanılgıları hiç olmamıştır” Çağdaşları Mozart’ı, doğayı betimlemediği, yaklaşmakta olan Romantik akımın doğaya övgüsüne kapı açmadığı için de eleştirirler. Oysa Mozart, kuş sesi, deniz uğultusu, fırtına izlenimi duyurmasa da insan doğasını yansıtmıştır müziğine. 1915'ten sonra ruhbilimsel araştırmalar geliştikçe Mozart'ın müziğindeki insan doğası, daha iyi görülür olmuştur. Mozart’ın yapıtlarında üstün körü doldurmaları rastlanmaz.

²⁸ -F.Farga,(1937) *Salieri und Mozart Musik Geschichtlicher*, İ.G, Gota s.246

Her anlatım altın cümle değildir. Çünkü o zaman altın cümlenin anlamı kalmaz Mozart bu kısımları ruh durumlarının değişimiyle çözümlenmiştir. Schopenhauer, doldurmaları yer vermeyen üç erişilmez yapıt sayar:” Shakespeare’ın Hamlet’i, Goethe’nin Faust’u ve Mozart’ın Don Juan operası” Mozart, Klasik kalıbın öz ve biçim dengesini özenle korur. Senfonileri, bestecinin tüm yaşamı boyunca yarattığı başyapıtlardır. Gençlik yapıtlarında İtalyan etkisi görülür. Yaşamının son on yılında bestelediği senfoniler, bölümlerin özgürlüğü, melodik buluşçuluktaki gelişimi, ayrıntıların özenle işlenmesini orkestrada üflemeli çalgıların önem kazanmasını ve yapıtın tüm bölümlerindeki canlı, dinamik bir orkestral deyişi sergiler.²⁹

İtalyan şan geleneğindeki güzel şarkı söyleme (bel canta) anlayışını Fransız Rokoko akımının zarif, güleç ve süslü anlatımını; Alman edebiyatından esinli Fırtına ve Gerilim akımının içedönük karamsarlığını, Mannheim Orkestrası’nın dengeli çalgı birleşimini Bach ve Handel’in Barok birikimi ile birleştirmiş ve bütün bunların üstüne, kendi dehasını eklemiştir. Opera dünyasına yeni kapılar açar. Mozart, Haydn’ın olgun dönem müziğine, Beethoven’a, Schubert’e, Mendelssohn’ a Brahms’ a ve günümüze dek pek çok besteciye ışık tutmuştur.

Mozart’ın yapıtları zamandizinine ve temalarına göre bir Avusturyalı bilim adamı ve Mozart hayranı olan Ludwig von Köchel (1800–77) tarafından derlenmiştir. Örneğin, son yapıtı Requiem’deki Köchel sayısı K.626 olarak gösterilir. Klasik dönemde Türk adını müzikte en çok duyuran besteci Mozart’tır. Sonat, konçerto, opera ve balelerinde Türk vurma çalgılarını ya da renklerini kullanmıştır. Mozart’ın Türk ve Yakındoğu müziğine ilgi duymasının başlıca nedeni yakın arkadaşı Angelo Soliman’ın etkisinde kalmış, ya da kendinden önceki Gluck ve Handel gibi bestecileri dinlemiş olmasıdır.³⁰

Mozart’ın operaları eserleri arasında büyük önem teşkil eder. Mozart ilk operasını on iki yaşında yazmıştır. Bastien und Bastienne Almanca olduğu halde bir Fransız metnine dayanır. Mozart’ın operaları, İtalyan ve Alman operaları olarak iki gruba ayrılır. Sihirli Flüt ve Saraydan Kız Kaçırma onun Alman operalarıdır. Bu yapıtlarda reçitatif yerine müziksiz konuşmalar kullanır. Figaronun Düğünü (1786) için, tarih boyu yazılmış en gülünç ve akıcı opera olduğu söylenir. Dört bölümlük buffa (hafif, soytarı işi) operada zeki bir metin üstüne köpük gibi zarif bir müzik yerleşir. Don

²⁹ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s65

³⁰ - http://tr.wikipedia.org/wiki/Wolfgang_Amadeus_Mozart (Kasım 2007)

Giovanni (1787), Prag' da Mozart için yazılmış bir tiyatro yapıtıdır. Drama giocoso olarak bilinen bir çeşit gülünçlü operanın ciddi karakterlerde sunulmasıdır. Sonunda yaşayan karakterlerin sahne önüne gelip dinleyiciye kıssadan hisse vermeleri ortaçağdaki ahlak oyunları'nı andırır. Solistlerin ciddi tavrının ardında akan güleç müzik iki ortamı birleştirir. Cosi Jan tutte (1790), Figaro'nun Düğünü ve Don Giovanni gibi, şair Lorenzo da Ponte'nin işbirliği ile gerçekleşir. Sihirli Flüt (1792) bir İngiliz pandomimi havasındadır. Sahnede iyi ve kötü kişileştirilmesi yine ahlak piyeslerini anımsatır. Sıradan insanın üstündeki doğüstü güçlerin etkinliği sergilenir.³¹

“Mozart'ın müziği, Haydn'ın ki gibi, klasik müziğin ilk örneklerindedir. Çalışmaları, o dönemin tarzını değiştirmiş ve barok tarzı ile de karışımını sağlamıştır. Mozart'ın kendine ait tarzı klasik müziğin tamamının gelişimine paraleldir. Çok yönlü bir bestekârdı ve hemen hemen her türde müzik yazdı. Bunların arasında senfoni, opera, solo konçerto, oda orkestrası, yaylı kuvartet ve yaylı kıvintet, ve piyano sonataları da vardı. Bu türlerin hiçbiri yeni değildi, ama piyano konçertosu Mozart'ın tek başına geliştirdiği ve popüler ettiği bir türdü. Ayrıca önemli sayıda dini müzik de yayımladı, bunların arasında ayin müzikleri de vardı ve birçok dans müziği de besteledi.

Mozart ilk yıllarından beri müthiş bir kulağa sahipti. Duyduğu her müziği hafızasına bir daha çıkmayacak üzere yazabiliyordu. Gezilerinin de oldukça fazla olmasından dolayı, nadir bir tecrübe koleksiyonu edindi. Londra'da bir çocuk olarak J.C. Bach ile karşılaştı ve müziğini dinledi. Paris, Mannheim, ve Viyana'da da buradaki bestekarlarla karşılaştı. Muhteşem Mannheim orkestrasıyla beraber çalıştı. İtalyan açılışlarını ve opera buffalarıyla karşılaştı. Bunların hepsi, gelişiminde önemli bir rol oynadı. Londra'da ve İtalya'da galant tarzı o dönemde oldukça popülerdi. Basit, hafif müzik, sesin yavaşlamasına bir tutku, vurgulara önem veren, hâkim ve ana notanın üstündeki dördüncü ve altındaki notayı çıkartarak, simetrik cümlelerle ve açık bir mimari sundu. Bu tarzın etrafında gelişen klasik

³¹ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s69

müzik, Barok'un komplike tarzına bir tepkiydi. Mozart'ın ilk çalışmaları, İtalyan açılışlarıydı. 3 hareket birbiriyle buluşurdu. Diğerleri J.C. Bach'ın eserlerine oldukça benzerdi ve başkaları da Viyana'daki eserlerin değişik bir şekilde vurgulanmasıydı. Mozart'ın en tanınan özelliklerinden biri de; belli bir düzenin uyumuydu ve sesin yavaşlamasına ana nota etrafında yöneliyordu. Ama Mozart, bunu değiştirerek, uyumu ses yavaşlamasının daha güçlü yarıya geçmesini sağlamıştı. Mozart'ın Phrygian anlayışı da bunu gösterir.

Mozart olgunlaştıkça, Barok müziğinden birtakım yeni özellikler daha adapte etmiştir. Örnek olarak; 29. Senfoni'nin La Majör (K. 201) 'ünde kontrpuana ait iki veya daha çok sayıda melodinin bir arada çalınmasından meydana gelmiş tema kullanıyordu ilk hareketinde ve düzensiz ifade uzunluklarını denemiştir. 1773'deki bazı kuartetleri fugal finalleri vardır ve büyük ihtimal Haydn'dan esinlenmiştir. O da bunu opus 20 setinde kullanmıştır. Fırtına ve stresin Alman literatüründeki etkisi, Romantizme doğru yönelirken; müzik de de bestekârları da etkilemiştir. Mozart'ın çalışma hayatında odağı enstrümantal müzikten operalar gitmiş gelmiştir. Avrupa'da o anda bulunan iki tarzda da operalar yazmıştır. Figaro'nun Düğünü, Don Giovanni, ya da Cossi fan tutte (Bütün kadınlar böyle yapar) opera buffa tarzında iken; Idomeneo, Singspiel ve Sihirli Flüt de opera seria tarzındadır. Daha sonraki operalarında da, enstrümanların, orkestranın, ton renginin psikolojik ve duygusal hisleri ve dramatik geçişleri ifade edebilmek için yeni yöntemler geliştirmiştir. Senfonilerinde çözülemeyecek seviyede komplike bir şekilde orkestrasını kullanması, orkestranın psikolojik etkilerini geliştirmiş ve daha sonrada opera olmayan eserlerinde de görülmüştür.³²

“Wolfgang Amadeus Mozart'ın müziği hayat dolu, nazik, coşkulu dinleyicilerini hafifliği, optimizimi ve zerafeti ile büyülemektedir. Onun müziği dinlendiği zaman kalpleri fetheden mutluluk hislerini doğurmaktadır. Mozart'ın realistik ve demokratik yaratıcılığı Fransız ihtilalinin başlamasının sebebi olan fikirleri

³² - http://tr.wikipedia.org/wiki/Wolfgang_Amadeus_Mozart

desteklemektedir. Bu fikirler insanlığın inancını ve geleceğini biçimlendirmiştir. Onun bu felsefik düşüncelerinden etkilenen Avusturya, Alman, Çek, İtalyan, Fransız bestecileri de bundan sonraki müzikal yaratıcılıklarında onun ifade biçimini kendilerine örnek almışlardır.”³³

“California Üniversitesi'nin, Irvine'deki öğrenme ve hafıza Nörobiloloji Merkezi bilim adamlarının yaptıkları bir araştırma, bazı müziklerle IQ arasında bir ilişki olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Bu araştırmada otuzaltı üniversite öğrencisi, önce I.Q. testinin sağ beyin yeteneklerini ölçen sorularıyla test edilmiştir. Testten sonra öğrencilere Mozart'ın "Re Majör, K 448 iki Piyanoluk Sonat'ı 10 dakika boyunca dinlettirilmiştir. Daha sonra öğrenciler tekrar test edildiklerinde, I.Q. skorlarının önceki değerlere göre 8 veya 9 puan daha yükselmiş olduğu gözlenmiştir. Fransız Tıp ve Bilim Akademileri üyesi Dr. Alfred Tomatis'e göre beynin elektriksel olarak şarj olmasında kulaklar anahtar bir rol oynamaktadır. Tomatis'e göre, beyin hücrelerindeki elektriksel enerjinin azalması konsantrasyonun bozulmasına ve yorgunluğa sebep olmaktadır. Bu durumda beynin de, piller gibi şarj edilmesi gerekiyor. Tomatis beyin hücrelerinin enerjiyle şarj edilmesi yollarından biri olarak, 5000 ile 8000 Hz. arasında yüksek frekanslar ihtiva eden müziklerin dinlenmesini keşfetmiştir. Yıllar süren analizlerden sonra Tomatis, bu frekans aralığındaki seslerin Mozart'ın müziklerinde çok sayıda mevcut olduğunu tespit etmiştir. Tomatis'e göre, kulak salyangozunu dolduran, "corti" hücrelerinin titreşmesi jeneratör vasıtası görerek beynin yeniden şarj edilmesini sağlamaktadır. Tomatis de ayrıca beynin şarj edilmesi için etkili olan diğer bir yakın müzik çeşidi olarak "largo barok (baroque) müzik" parçalarına dikkat çekmiştir”³⁴.

³³ - <http://www.beethovenlives.net/index.asp?ID=223>

³⁴ - <http://www.beethovenlives.net/index.asp?ID=223>

3.3.4.Ünlü İsimlerin Mozart Hakkında Düşündükleri

3.3.4.1. Haydn

“Benden bir Opera Buffa’yı istediğinizi öğrenmiş bulunmaktayım. Şuan için bestelemiş olduğum şarkılardan birini isterseniz, memnuniyetle sunayım. Ama Prag Operası’nda oynamak için bir yapıtı istiyorsanız, size hizmetim maalesef gerçekleşmeyecektir. Çünkü bütün operalarım buradaki yöresel ses yeteneklerime göre bestelenmiştir. Oradaki tiyatronuz için bestelenecek bir opera ödevinin riskini göze alamam hele Prag’ta yaşayan Mozart gibi büyük bir bestecimiz varken. Onu tüm müzik severlere öneririm. Büyük yapıtlarındaki o kimsenim erişemeyeceği derinliği, üstün müzik anlayışını ve duyarlılığını bütün müzik severler, benim anladığım kadar anlasalar ve duysalar, sanırım tüm dünyanın ülkeleri, Mozart’ın yapıtlarını sahneye koyabilmek için yarışlırdı. Prag, bu çaptaki bir sanatçıyı sıkıca sarılmalı ve onu ödüllendirmelidir. Ödüllendirilmeyen sanatçı küser. Kendisinden sonraki nesillere kalacak olan yapıtlarına, verebileceği cesaret ve çalışma neşesi kısıtlanır. Umut veren tüm yaratıcıların ruhlarındaki büyük üzüncülerin nedeni budur. Bu eşsiz Mozart’ın hala saraylardan birine atanmamış olması utanç vericidir. Bu da beni öfkeliendirmektedir. Ölçüyü kaçırdımsa bağışlayın ama bu genç adamın cidden çok seviyorum”.³⁵

3.3.4.2. Goethe

“Müzik yeteneği kendisini çok erken gösterilen bir çağrıdır. Çünkü doğuştan vardır. İçseldir. Dıştan gelen besiyeye, yaşamdan alınan deneyimlere pek fazla gereksinimi yoktur. Bununla beraber Mozart’ın kişiliği açıklanamayacak bir mucizedir.

³⁵ –Leyla Pamir, (1989), **Müzikte Geniş Soluklar**, Ada Yayınları, s.33

İlahi güçler, her yerde harikalar yaratmaya nereden, nasıl olanak bulsunlar, bizi şaşkınlığa uğratan düşündüren, akıl erdiremediğimiz ve nereden geldiklerini hiç bilmediğimiz bu güçlerin bu üstün kişiliklerde deneyimlerini ara sıra göstermeleridir”³⁶

3.3.4.3. Beethoven

“Yaşamım boyunca, kendimi Mozart’ın büyük hayranları arasında gördüm ve son nefesime kadarda böyle kalacağım”³⁷

3.3.4.4. Wagner

“İşte görüyoruz ki, İtalyan Operası’nı mükemmelliğe vardiyan ve soyluluğu katarak, onu evrenselliğe kavuşturan da yine bir Alman’dır Bu Alman, Büyük dahi Mozart’tır Bu kendine özgü Alman’ın yetiştirilişinde ve eğitiminde, Alman tarihinin ve sanatının tüm özelliklerini görebiliriz. Babası müzisyen olan Mozart, köklü bir bir müzik eğitimi gördü. Herhalde Babasının amacı, ekmeğini müzikle kazanabilecek namuslu bir sanatçıyı yetiştirmektir. Bundan ötürü Mozart, müzikle ilgili bilgileri, küçük yaşta edinmek zorunda kaldı. Bir ustaya gerekli olan bütün araç ve gereçler. Kendisine üst düzeyde verilmişti”³⁸

³⁶ - Leyla Pamir, (1989), **Müzikte Geniş Soluklar**, Ada Yayınları, s.34

³⁷ - Leyla Pamir, (1989), **Müzikte Geniş Soluklar**, Ada Yayınları, s.34

³⁸ - Leyla Pamir, (1989), **Müzikte Geniş Soluklar**, Ada Yayınları, s.35

3.3.5. Mozart'ın Eserleri

Wolfgang Amadeus Mozart'ın değişik alanlarda 600'e yakın eseri bulunmaktadır.

3.3.5.1 Piyano Konçertoları

- No.1 in Fa majör (K.V. 37)
- No.5 in Re Majör (K.V.175, 1773)
- No.6 in Si bemol Majör (K.V. 238
- No.8 in Do Majör (K.V. 246, 1776
- No.9 in Mi bemol Majör (K.V. 271, 1777)
- No.11 in Fa majör (K.V. 413)
- No.12 in La Majör (K.V. 414 1782)
- No.13 in Do Majör (K.V. 415 1783)
- No.14 in Mi bemol Majör, (K.V. 449)
- No.15 in Si bemol Majör (K.V. 450, 1784)
- No.17 in Sol Majör (K.V. 453, 1784)
- No.18 in Si bemol Majör (K.V. 456, 1784)
- No.19 in Fa Majör (K.V. 459)
- No.20 in Re Minör (K.V. 466, 1785)
- No.21 in Do Majör (K.V. 467, 1785)
- No.22 in Mi bemol Majör (K.V. 482)
- No.23 in La Majör (K.V. 488, 1786)
- No.24 in Do Minör (K.V. 491)
- No.25 in Do Majör (K.V. 503)
- No.26 in Re Majör (K.V. 537)
- No.27 in Sİ bemol Majör (K.V. 622)³⁹

³⁹ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Mzik**,Yapı Kredi Yayınları,s68

3.3.5.2. Piyano Sonatları

- No.1 in C (K.V. 279, 1774)
 No.2 in F (K.V. 280, 1774)
 No.3 in Bb (K.V. 281, 1774)
 No.4 in Eb (K.V. 282, 274)
 No.5 in G (K.V. 283, 1774)
 No.6 in C (K.V. 284, 1775)
 No.7 in C (K.V. 309, 1777)
 No.8 in A min (K.V. 310, 1778)
 No.9 in D (K.V. 311, 1777)
 No.10 in C (K.V. 330, 1778)
 No.11 A Alla Turca (K.V. 331, 1778) (TÜRK MARŞI)
 No. 12 in F (K.V. 332, 1778)
 No.13 in Bb (K.V. 333, 1778)
 No. 14b in Cmin (K.V. 457, 1784)
 No. 15 in F (K.V.533, K.V.494)
 No. 16 in C (K.V. 545, 1788)
 No. 17 in F (K.V. 547 1788)
 No. 18 in Bb (K.V. 570, 1789)
 No. 19 in D (K.V. 576, 1789)⁴⁰

3.3.5.3. Piyano Eserleri

Rondolar

Fanteziler

İki piyano ve dört el için düetler⁴¹

3.3.5.4. Korno Konçertoları

No.1 in D, (K.V. 412)

No.4 in Ebmaj (K.V. 495, 1786)⁴²

⁴⁰ - F.Farga,(1937) **Salieri und Mozart Musik Geschichtlicher**, İ.G, Gota s.200

⁴¹ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s68

3.3.5.5. Keman Konçertoları

Violin concerto No.1 in Bb, K.V. 207)

Violin Concerto No.2 in D (K.V. 211, 1775)

Violin Concerto No.3 in G (K.V. 218, 1775)

Violin Concerto No.4 in D (K.V. 218, 1775)

Violin Concerto No.5 in A (K.V. 219, 1775)

Violin concerto No.6 in Eb,(K.V. 268)

Violin concerto No.7 in D,(K.V. 271)⁴³

3.3.5.6. Flüt Konçertoları

No.1 in Sol Majör (K.V. 313, 1778)

No.2 in Re Majör, (K.V. 314)

Concerto for Flute, Harp & Orchestra in Cmaj (K.V. 299, 1778)⁴⁴

3.3.5.7. Klarnet Konçertolar

Concerto for Bb Clarinet in Bbmaj (K.V. 622, 1791)

Concerto for Clarinet in A (K.V. 622)⁴⁵

3.3.5.8. Koral Müzik

18 Missa-No.16 Coronation (1779)

No.18 Do Minör-(1783 bitmemiş)

Requiem (1791 bitmemiş); Exultate jubilate(1773)

Oratoryolar ve kısa dinsel parçalar⁴⁶

⁴² - F.Farga,(1937) **Salieri und Mozart Musik Geschichtlicher**, İ.G, Gota s.200

⁴³ - F.Farga,(1937) **Salieri und Mozart Musik Geschichtlicher**, İ.G, Gota s.200

⁴⁴ - F.Farga,(1937) **Salieri und Mozart Musik Geschichtlicher**, İ.G, Gota s.200

⁴⁵ - F.Farga,(1937) **Salieri und Mozart Musik Geschichtlicher**, İ.G, Gota s.200

⁴⁶ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s68

3.3.5.9. Oda Orkestrası İçin Serenatlar

Serenata nottuma, K.V.239 (1776)

Haffner, K.V.250 (1776)

Küçük Bir Gece Müziği (Eine kleine nachtmusik) K.V.525 (1787)

Bir Müzikal Şaka (A Musical Joke) K.V.522 (1787)

Divertimento'lar, Cassation'lar, Danslar, Marşlar.⁴⁷

3.3.5.10. Oda müziği

23 yaylı çalgıfar kuarteti

Haydn Kuartetleri

Disonans Kuarteti

Prusya Kuartetleri

6 yaylı çalgılar kenteti

Klarnetli kentet

Flütlü kuartetler

Piyanolu kuartetler

Piyanolu triolar

Yaylı çalgılar için triolar

Piyano ve keman sonatları

Üfleme çalgılar için kentetler⁴⁸

3.3.5.11. Senfoniler

(41 tane)

No.29 –La majör K.V.201

No.31-Paris, K.V.297

No.34- do majör K.V.338

No.35Haftner, K.V. 385 (1782)

No.36- K.V.425 (1783)

⁴⁷ - F.Farga,(1937) **Salieri und Mozart Musik Geschichtlicher**, İ.G, Gota s.200

⁴⁸ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s68

No.38-Prag, K.V. 504 (1786)

No.39, K.V. 543 (1788)

No.40, K.V. 550 (1788)

No.41-Jüpiter, K.V. 551 (1788)⁴⁹

3.3.5.12. Operaları

(24 tane) Bastien ve Bastienne, K.V.50 (1768)

Lucio Silla, K.V.135 (1772)

Sözde Bahçıvan (La finta giardiniera) K.V.196 (1774)

Çoban Kral (II Re Pastore) K.V.208 (1775)

Zaide K.344 (1780); Idomeneo, K.V.366 (178)

Saraydan Kız Kaçırma (Die Entführung aus dem Serail) K.V.384 (1782)

Kahire Kazı (L'Oca del Cairo) K.V.422 (1783)

Figaro'nun Düğünü (Le nozze di Figaro) K.V.492 (1786)

Don Giovanni, K.527 (1787); Così fan tutte, K.V.588 (1790)

Sihirli Flüt (Die Zauberflöte) K.V.620 (1791)

La Clemenza di Tito, K.V.621 (1791)

Apollo et Hyacinthus

La Finta Semplice

Mitridate

Ascanio in Alba

Mısır kralı Thomas

İdomeneo

La Sposo Delluso

Così Fan Tutte⁵⁰

⁴⁹ - Evin İlyasoğlu, (2003) **Zaman İçinde Müzik**, Yapı Kredi Yayınları, s68

⁵⁰ - Evin İlyasoğlu, (2003) **Zaman İçinde Müzik**, Yapı Kredi Yayınları, s68

3.3.6. Konçerto

İtalyanca sözlük anlamında, karşıtlık, zıtlık taşıyan bir sözcüktür. Tek çalgının çalgı topluluğuna karşı durması, ondan ayrılıp kendi ses rengini duyurması ve yine toplulukla birleşmesidir. 16.Yüzyılda çalgı eşliği olmaksızın söylenen koro müziği için kullanılan konçerto terimi ayrılığı ifade ediyordu.17. Yüzyılın sonlarında özellikle zamanın ünlü kemancı-besteci ekolünün üyeleri tarafından, küçük bir solo grubun, büyük bir orkestra grubu ile değişimi olarak, icra ettiği eserler için kullanılmıştır. Bu eserler Konçerto Grosso olarak adlandırılır. Sonatta olduğu gibi konçerto da Vivaldi'den başlayarak çabuk-ağır-çabuk dizilişindedir. Çok kez üç bölümden oluşur. Mozart'tan başlayarak birinci bölüm Klasik Çağ sonat allegro su kuruluşunda biçimlendirilmiştir. İkinci bölüm şarkı (lied) formunda, üçüncü bölüm ise genellikle rondo formundadır. 17. yüzyılda konçerto stili dönemin sonatı sayılmaktaydı. İki tür sonat olduğu gibi iki tür konçertoda bulunmaktaydı Concerto da chiesa ve Concerto da Camera. Bach'tan sonra gerçek anlamıyla sonat ve senfoniler doğunca, konçerto gelişme göstermiştir. İleriki zamanlarda sonat ve senfoni dört bölümden oluşturulmuştur. Senfoni ve sonatlar dört bölüm olarak bestelenirken konçerto üç bölümlük formda kalmıştır. 19 yüzyıldan sonra bestelenen konçertolar dört bölümdür. Konçerto teriminin müzik yaşamında ilk kullanılması 1519 yılına rastlar ve birlikte çalma veya birlikte çalan çalgılar grubu anlamındadır. O günden bugüne konçertonun; ses konçertosu, konçerto grosso ve solo konçerto gibi çeşitli örnekleri olmuştur.⁵¹

Concerto Grosso salt çalgılar içindir ve Barok Çağ'ın en önemli konçerto türü sayılır. Concertino yahut principale denen küçük grubun; concerto grosso, concerto, tutti ya da ripieni denen büyük grup ile karşılıklı ve birlikte müzik yapması ilkesine dayanır. Bu türü ilk kez Alman Schmelzer'de 1674'de görüyoruz. Fakat türe ilk önem kazandıranlar İtalyanlardır. Hatta Corelli'dir. Bach, altı Brandenburg Konçertoları ile bu türe güzel örnekler vermiştir. Bu tür daha sonra yerini konçertomsu senfoniye bırakmıştır.(Ör. Mozart'ın K.V 364 Mib keman-viyola ve orkestra için eseri)⁵²

Solo Konçerto ilk olarak 18.yüzyılda G.Torelli'yle (1650–1708) ortaya çıkmıştır. Concerto grossosan ayıran özellik orkestranın karşısında solo çalgının olmasıdır. Vivaldi ve Hendel bu türü geliştirmişler, Bach ilk klavyeli konçertoları

⁵¹ - Evin İlyasoğlu,(2003) **Zaman İçinde Müzik**,Yapı Kredi Yayınları,s69

⁵² - <http://tr.wikipedia.org/wiki/Kon%C3%A7erto>

yazmıştır. Solo konçerto ilk başlarda tek temalyken, giderek iki temalılığını almış; özellikle Bach'ın oğulları konçertonun birinci bölümünde ikinci bir tema kullanarak Mozart'a öncülük etmiştir. Vivaldi'nin konçerto tarihinde eşsiz bir yeri vardır. Keman konçertolarının asıl babası sayılır. 500 dolayında konçertoların çoğu keman ile orkestra 40'a yakın fagot ve 30 kadarı flüt ve orkestra içindir. Mozart solo yapan müzikçiye sanatını gösterme fırsatı veren ve teknik zorlukları aşma konusunda olanaklar tanıyan önemli bir özellik olarak kadansı, konçertoya dâhil etmiştir. Burada, orkestranın solocuya saygılı bir tarzda susuşu, bütün dikkatleri solo yapan icracıya çekmekteydi, klasiklerin konçertolarında çok kez bölüm sonlarında önce orkestra, dominant altı-dört (6/4) akoruna geldiğinde, solist tek başına doğaçlama bir kadans çalar. Bu kadans içeriği ile bütün bölümlerin virtüözce bir yorumu ve özgür bir özeti anlamındadır. Genellikle kadanstan sonra esas tema bir kez daha işitilir. Eski konçertolardaki solo çalgıların doğaçtan çalmalarına karşın, daha sonraları kadanslar, bestecilerin kendileri tarafından ya da başka bestecilerce yazılmaktadır.⁵³

3.3.6.1.Konçerto Formu

Barok dönemdeki konçerto formu gibi üç bölümden oluşmaktadır. Klasik sonat formu üzerine kurulmuştur.

Birinci Bölüm: Sonat formu Kendi içinde üçe ayrılmaktadır.

SERGİ: İlk olarak ana konu ortaya konulur. Orkestranın ana temayı duyurması ile (tutti) başlar, esas tonda sona erer.

GELİŞME: Sergideki malzemelerin kullanılmasıyla oluşan Gelişme (development) yapısıdır. Solo enstrüman parlak bir girişle başlar. Bunu solo çalgı ile orkestranın birinci ve ikinci temayı karşılıklı işlemesi takip eder.

YENİDEN SERGİ: Serginin tekrarlanmasından ibarettir Yeniden Sergi (reekspozisyon) olarak adlanır. Sunuş kısa bir tutti ile biter. Çeşitli tonlara modülasyonları kapsayan bir gelişme bölümü esas tonda sona erer. Yeniden sunma bir

⁵³ - <http://tr.wikipedia.org/wiki/Kon%C3%A7erto>

tutti ile başlar ancak birinci kesite göre daha kısadır. Solo çalgı tek başına kadans çalar. Kadanslar, ya besteci tarafından ya da bir başkası tarafından yazılır.

İkinci Bölüm: Lied (şarkı) formudur. a-b formundadır.

Üçüncü Bölüm: Rondo Esas temanın çeşitli epizotlarla en az 2-3 kere tekrarı A-B-A-C-A formundadır.

3.3.7. Re Majör Flüt Konçertosu'nun Form ve Analizi

Mozart'ın Re majör Flüt Konçertosu'nu aslında obua için do majör tonda yazdığı, el yazması nota bulunduğu anlaşılmış ve eser obua konçertosu olarak 1949'da BBC Orkestrası tarafından seslendirilmiştir. Daha sonraki araştırmalarda, eserin 1777'de Salzburg piskoposluğu orkestrası'nın İtalyan obuacısı Ferlendis için bestelendiği tahmin edilmektedir. Tarihsel kayıtlarda şu şekilde geçmektedir. Giuseppe Ferlendis 1 Nisan 1777 ile 31 Temmuz 1778 tarihleri arasında Salzburg Orkestrası'nın üyesidir. Konçertonun, 1 Nisan ve Mozart'ın Mannheim'a gittiği gün olan 22 Eylül 1777 tarihleri arasında Ferlendis için yazılmış olması muhtemeldir. Mozart'ın babası 15 Ekim 1777 tarihli mektubunda konçertodan ilk defa bahsetmiştir. 3 Aralık 1777'de Mozart Mannheim'dan babasına yazmış olduğu mektubunda, konçertoyu hayranlık duyduğu obuacı Friedrich Ramm'e hediye ettiğini yazmıştır.

Mannheim'da asıl mesleği doktorluk olan varlıklı amatör bir flütçü De Jean Mozart'a 200 gulden karşılığında flüt için üç konçerto yazmasını ister. Maddi sıkıntı içinde olan ve işkence haline gelen piyano derslerinden kurtulmak için eserlerin çalışmalarına başlamıştır. İleride evleneceği Constanze'in kardeşi olan şarkıcı Aloisia Weber'le konser turnesine çıkması Mozart'ın aldığı siparişleri yetiştirememesine neden olmuştur. Yalnız iki konçertıyı yetiştiren Mozart 200 gulden yerine 96 gulden alabilmiştir. Bu hayal kırıklığını babasına yazdığı şu mektubla dile getirmektedir.

”(Hollandalı) yarın Paris’e gidiyor ve ben bu süre içinde iki konçerto üç kuartet bitirdim o da bana 96 gulden verdi (200 gulden olan paranın yarısından az) Neyazıkkı bu arada tek bir rahat saat geçiremediğim bu siparişleri bitirememem şaşırtıcı değil. Yalnızca geceleri beste yapabiliyorum, dolayısıyla erken kalkamıyorum. Ayrıca kişi daima çalışma isteği içinde olamaz. Elbette ki bütün gün bir şeyler karalayabilirdim, ama baş sayfadaki ismimden utanmayı istemiyorum”⁵⁴

Müzikolog Alfred Einstein’ın Köchel dizisini yeniden düzenlemesiyle unutulmuş olan obua konçertosu gün yüzüne çıkmıştır .Daha önce re majör ve do majör olarak iki ayrı tonda partiyon görmüştür.Bu konçertolar Flüt için K.V. 314 obua içinse K. 285 d numaralarını taşımaktadır.”Mozart konçertoyu flüt’e tranpoze ederken, enstrümanı mümkün olduğunca iyi adapte etmek için birçok küçük ama önemli değişiklik yapmıştır.1. Bölümdeki 188 ölçünün %17 değiştirerek bu bölüme özel bir ilgi göstermiştir.Fakat,Rondo bölümünün 278 ölçüsünün sadece 16’sını değiştirmiştir. (% 6’dan daha az) ve andante’ de hiçbir değişiklik yapmamıştır.Belkide bu onun eseri yetiştirmede gittikçe artan telaşını göstermektedir.”⁵⁵

3.3.7.1. I.Bölüm - Allegro Aperto

Çabuk, açık ve anlaşılır (allegro aperto) tempoda çalınması istenilen 1. bölüm 4/4’lük ölçüde 4’lük notaya 120 metronom sayılarak başlamaktadır. Keman konçertolarını anımsatan şekilde düzenlenen orkestra partisi de ilk bakışta basit gibi görünmesine karşın, konçertonun bu uzun bölümü müzikçilerin üstün çabasını gerektirir. Klasik dönemin bir özelliği olduğu gibi, Mozart’ın bu konçertosu orkestrayla

⁵⁴ - Barut.B. Mozart’ın Flüt Konçertoları 2007 Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi s. 18

⁵⁵ - Aysal.E.Mozart’ın Do Majör Obua Konçertosu 2005 Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi sf18

başlamakta ve burada ana tema, yardımcı tema ile duyurulmaktadır. Küçük bir tamamlayıcı figür ile sergiyi bitirir .

A harfinden bir ölçü önce flüt, tamamlayıcı temadan aldığı bir motifle cümleye başlar ve alışılmışın dışında, orkestra ana temayı duyururken flüt temaya eşlik eder gibi 3.oktavda re notasını 4 ölçü boyunca dalgalandırıp bizlere flütün ses rengini göstermektedir.

The musical score for the flute part, labeled 'A', consists of three staves. The first staff starts at measure 37 and ends at measure 41. The second staff starts at measure 42 and ends at measure 44. The third staff starts at measure 45 and ends at measure 48. The music features a series of trills (tr) and slurs, indicating a complex melodic line. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 4/4.

Daha sonra 1. ve 2. kemanlarında eşliği ile flütün ses rengi ve tekniğini bize gösterilir. B harfinde orkestrayla solist arasında soru cevap şeklinde diyaloglar geçmekte ve orkestra tuttiyle yardımcı temaya hazırlık yapmaktadır.

The musical score for the flute part, labeled 'B', consists of two staves. The first staff starts at measure 51 and ends at measure 56. The second staff starts at measure 57 and ends at measure 60. The music features a series of trills (tr) and slurs, indicating a complex melodic line. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 4/4.

C harfinde flüt yardımcı temayı seslendirir

C

84

87 II

fp *fp* *tr*

Bu temayı ileride Mozart'ın K.V.545 piyano sonatının yardımcı temasında da duymaktayız.

(p)

2 3 1 2

8

tr

(leggiero)

D harfinde eserin başında olduğu gibi tamamlayıcı tekrar duyulur solist ve orkestra arasında diyalog ve atışmalar soru-cevap şeklinde yeniden belirir. C harfindeki yardımcı temanın, 1. kemandaki eşliği solistle uygulanarak teknik bir pasajla yeniden ana temaya varılmaktadır.

The image shows a musical score snippet in D major. The score is written in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#). It features a dense, fast-moving melodic line with many slurs and accents. The measure numbers 117II, 120, and 121 are visible. A large 'D' is placed above the staff to indicate the key signature.

E harfinde yeniden ana tema duyulmaktadır. orkestra 4 ölçü temayı çaldıktan sonra flüt orkestraya eşlik eder ve E'nin 5. ölçüsünde birden bire gelen do bekar notayla mi minöre geçer ve bu tonda biraz gezindikten sonra 17. ölçüde tekrar re majöre yani esas tonuna varır.

E'nin 21. ölçüsünde solist ve orkestra arasında diyalog ve atışmalar yeniden belirir 29. ölçüde gelen tutti ile eser yardımcı konuya bağlanır.

E 21. ÖLÇÜ



F harfinde dominant tonda gelen yardımcı tema duyulmaktadır.



2 Bağlı 2 stacatto ritimde giden onaltılık notalarla ve arpejlerle eseri G harfindeki tutti'ye bağlar burada ana tema seslenir. Fakat viyolensellerden gelen do# yani dominant baskısı ile eseri kadansa bağlar.



Kadans'ta Solist teknik olanaklarını gösterdikten sonra orkestranın son tutti'siyle birinci bölüm esas tondaki re majör'le son bulur.

3.3.7.2. II. Bölüm – Andante ma non Troppo

3/4 lük ölçüde pek ağırca olmayan (Andante manon troppo) tempoda ve duygusal yapısıyla seçkinleşir. Sol majör tonundadır 4 lük notaya metronom 80 sayılarak başlamaktadır. Bu bölüm tamamen saf ve abartısız, Mozart'ın içe dönük dünyasını yansıtan yalın ezgilerden oluşan bir bölümdür. Çekingen,kısıtlı ve berrak eşlik bir ara kornların aksanlı girişine karşın flüt,kendi dünyasını rahatça duyurur.Buradaki tematik yapı Haydn'ın küçük kardeşi, Michael Haydn'ın birkaç yıl önce bestelediği aynı tondaki konçerto ile benzerlik gösterir. Orkestranın tutti'siyle ikinci bölüm başlar. Bu bölümde de 1.bölümden izlenimler bulunmaktadır. A harfinde solist lirik bir anlatımla temaya girer.



B harfine gelindiğinde kemanların iki bağlı iki stacato onaltılıklar şeklinde flüte eşliğiyle flüt re sesinde orkestranın hazırladığı temayı devam ettirir.



B harfindeki tema 1.bölümle benzerlik göstermektedir.Tuttiyle birlikte ana tema yeniden seslendirilir.

C'ye geldiğinde dominant tonda gelişme gibi gelir.D harfine geldiğinde Tuttiyle birlikte ana tona dönüp ana tema seslendirilir ve eser son bulur.

3.7.3. III. Bölüm - Allegro

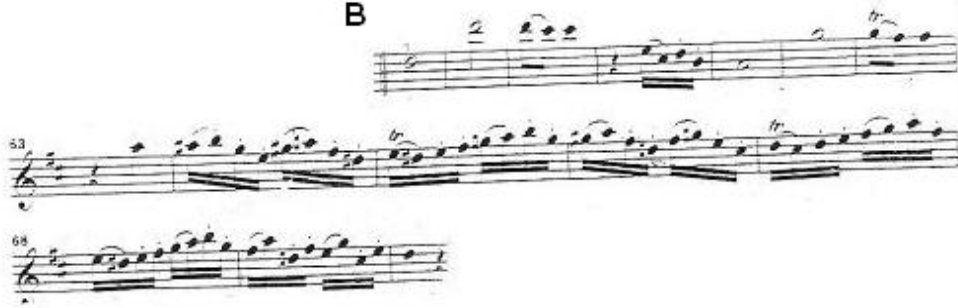
4/4'lük ölçüde, çabuk (allegro) tempoda başlayan 3. bölüm canlı final bir rondo biçimindedir. Dörtlük notaya 120 metronom sayılarak başlamaktadır. Temayı flüt (solist) başlar ardından orkestra tuttiyle birlikte temayı cesurca sergiler.



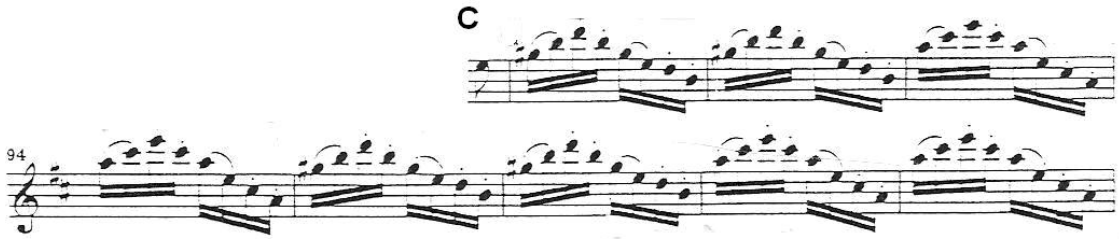
A harfinde orkestrayla solist arasında soru cevap şeklinde ,diyologlar duyulmaktadır.



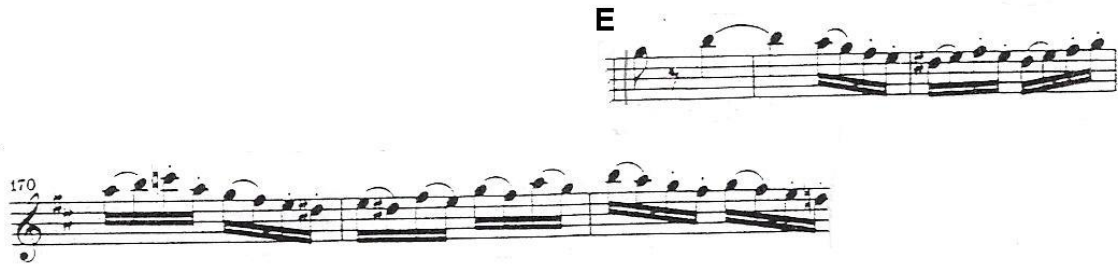
B harfine gelindiğinde eserin de form olarak B'sine gelinir. Burada solist lirik bir anlatımla flütün sesini duyurur ve çeşitli teknik pasajlarla solistin tekniğini gösterir.



C harfine gelindiğinde solistin iki bağlı iki staccato onaltılık arpejlerin tekniğe dayalı yorumunu sunar ve orkestranın tuttisiyle solistin ana temaya gelmesini sağlar burası A2 dir.



D harfinde orkestra tuttiyle temayı cesur ve mert bir şekilde duyurmaktadır E harfine gelindiğinde, form olarak C harfine gelinmiştir. Mi minor tonunda geçen eserin esas tonuna karşıtlık yaratır. Yine iki bağlı iki staccato onaltılık notalarla solistin teknik olanağı gösterilir.



F 'de birinci bölümde olduğu gibi solist 8 ölçü la sesinde dalgalanırken orkestra tuttisiyle solisti temaya hazırlar. Böylece solist temaya ulaşır. Ama bu tema form olarak B ve A'nın karışımı gibi gelir.



G harfine gelindiğinde solist ve orkestra arasında diyaloglar duyulmakta orkestranın tuttisiyle solisti kadansa hazırlamaktadır. Bu bölüm B dir. H harfine gelindiğinde eser yeniden ana temayı seslendirir

The image shows a musical score snippet. The main part is a single staff starting at measure 258, featuring a melodic line with many slurs and trills. Above it, a smaller staff labeled 'G' shows a similar melodic line with trills, representing the orchestral part.

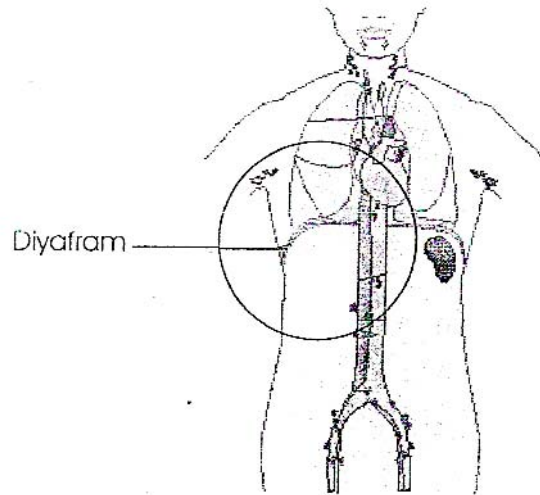
Form olarak yeniden A'ya dönmektedir. Orkestranın tuttisiyle eser bitmektedir. Buradaki rondo teması Mozart saraydan kız kaçırma operasındaki Blondchen'ın aryası Welche Wonne, Welche Lust'da da kullanacaktır.

The image shows a musical score snippet. The main part is a single staff starting at measure 221, featuring a melodic line with many slurs and trills. Above it, a smaller staff shows a similar melodic line with trills, representing the orchestral part. Below the main staff, another staff starting at measure 227 shows a similar melodic line with trills, representing the orchestral part.

3.3.8. Mozart'ın Re Major Flüt Konçertosundaki Zor Pasajların Çalınabilmesi için Çalışılması Önerilen Egzersizler

Öncelikle Flüt icracılığının temel etkenlerinden en önemlisi olan diyaframa ait solunumu ele alacağız. Diyafram karın boşluğu ile göğüs kafesi arasında bulunan bir kastır. Bu kas karın boşluğuna doğru çekilerek ciğerlerin aşağı doğru genişlemesine ve bu sayede daha bol hacimli hava alımını kontrollü bir şekilde kullanımını sağlar.

Tüm nefesli çalgılara için diyaframın kontrollü bir şekilde kullanılması zorunludur. Çünkü kontrollü ve bol hacimli bir nefes enstrümanımızı daha kontrollü çalmamızı ve müzikal etkileri daha iyi verebilmemizi sağlar.



3.3.8.1. Uzun Tonlar

Güzel bir tona sahip olmak ve sağlam bir temel için uzun sesler hayati önem taşımaktadır. Uzun tonların daha sağlıklı çalınabilmesi için Tuna Çakmaklı 1.ve 2. etüd önerilmektedir. Tablo-1

Uzun Tonlar 1

Tuna Çakmaklı

The musical notation is written in treble clef with a 6/4 time signature. It consists of seven staves of music. Each staff contains a sequence of long notes (half notes) with slurs and accents, designed for breath control and tone production. The notes are written in treble clef and include various accidentals (sharps, flats, naturals).

Tablo-2

Uzun Tonlar 2

Tuna Çakmaklı

The musical score is written in 6/4 time and consists of seven staves. The notation is handwritten and includes various accidentals (sharps, flats, naturals) and slurs over long notes. The notes are primarily half notes and whole notes, with some quarter notes. The key signature is not explicitly stated but appears to be B-flat major or D-flat major based on the accidentals used.

Staff 1: 6/4 time signature. Notes: G4 (half), A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter), D5 (quarter), E5 (quarter), F5 (quarter), G5 (quarter), F5 (quarter), E5 (quarter), D5 (quarter), C5 (quarter), B4 (quarter), A4 (quarter), G4 (half).

Staff 2: Notes: G4 (half), A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter), D5 (quarter), E5 (quarter), F5 (quarter), G5 (quarter), F5 (quarter), E5 (quarter), D5 (quarter), C5 (quarter), B4 (quarter), A4 (quarter), G4 (half).

Staff 3: Notes: G4 (half), A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter), D5 (quarter), E5 (quarter), F5 (quarter), G5 (quarter), F5 (quarter), E5 (quarter), D5 (quarter), C5 (quarter), B4 (quarter), A4 (quarter), G4 (half).

Staff 4: Notes: G4 (half), A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter), D5 (quarter), E5 (quarter), F5 (quarter), G5 (quarter), F5 (quarter), E5 (quarter), D5 (quarter), C5 (quarter), B4 (quarter), A4 (quarter), G4 (half).

Staff 5: Notes: G4 (half), A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter), D5 (quarter), E5 (quarter), F5 (quarter), G5 (quarter), F5 (quarter), E5 (quarter), D5 (quarter), C5 (quarter), B4 (quarter), A4 (quarter), G4 (half).

Staff 6: Notes: G4 (half), A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter), D5 (quarter), E5 (quarter), F5 (quarter), G5 (quarter), F5 (quarter), E5 (quarter), D5 (quarter), C5 (quarter), B4 (quarter), A4 (quarter), G4 (half).

Staff 7: Notes: G4 (half), A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter), D5 (quarter), E5 (quarter), F5 (quarter), G5 (quarter), F5 (quarter), E5 (quarter), D5 (quarter), C5 (quarter), B4 (quarter), A4 (quarter), G4 (half).

3.3.8.2. Tril Çalışmaları

Mozart Re Majör Flüt Konçertosu'nda I. ve III. Bölüm çoğunlukta olmak üzere birçok tril bulunmaktadır. Konçerto'da geçen bazı triller ve çalarken sorun yaşanmaması için önce ağır bir tempoda sonra yavaş yavaş hızlandırarak çalışmamız gerekmektedir. Bunun için Tuna Çakmaklı 63. Etüd önerilmektedir.

1. bölümde bulunan başlıca triller.



3. bölümden tril örnekleri



Tablo-3

63.Etüd

Tuna Çakmaklı

The musical score for Etüd 63 is presented in ten staves of treble clef notation. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is common time (C). The score begins with a treble clef, a sharp sign for F#, and a common time signature. The first staff contains two measures with a fermata over the first measure and a trill-like ornament over the second. The second staff features two measures of a continuous sixteenth-note scale. The third staff shows a series of quarter notes with a wavy line above them, indicating a tremolo or vibrato effect. The fourth staff contains a complex sixteenth-note scale with a fermata at the end. The fifth staff is a single line of continuous sixteenth-note scale. The sixth staff continues the sixteenth-note scale with a fermata. The seventh staff introduces a more complex rhythmic pattern with eighth and sixteenth notes. The eighth staff continues this pattern with a fermata. The ninth staff shows a similar pattern with a fermata. The tenth and final staff concludes the piece with a fermata over the last measure.

3.3.8.3. Staccato ve Çift Dil Çalışmaları

Konçerto'da bulunan, çift dil tekniği gerektiren pasajlar ve bu pasajların daha rahat çalınabilmesi için Moyses etüt kitabından 4.- 5.- 7. Etüdler Tuna Çakmaklı'dan 51.- 71. Etüdler çalışılmalıdır. Egzersizleri önce düşük metronomda çalıp daha sonra metronomu yavaş yavaş yükseltiniz.

1. Bölümde bulunan pasaj



3. bölümde bulunan bu pasajları ağır bir şekilde çift dil vurarak çalışmamız gerekmektedir.



Tablo-4

4. Etüd

Marcel Moyse

Presto.

The image displays a musical score for a guitar etude. It consists of ten staves of music, each containing a series of numbers representing fret positions on the strings. The notation is dense and includes various rhythmic markings such as slurs, accents, and dynamic markings like 'f' (forte). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/8. The tempo is marked 'Presto.' at the beginning. The score is presented in a standard musical notation format with a treble clef and a key signature of one sharp.

Tablo-5

51. Etüd

Tuna Çakmaklı

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). It consists of eight staves. The first seven staves are vocal lines with lyrics: "Tu Ku Tu Ku Tu Ku Tu Ku", "Tu Ku Tu Ku Tu Ku", "Tu Tu Ku Tu Tu Ku Tu", "Tu Ku", "Tu Ku", and "Tuu Tu Ku". The eighth staff is a piano accompaniment consisting of two staves of chords. The tempo marking "Allegro" is placed above the sixth staff.

5. Etüd

Marcel Moyse

Allegro.

The musical score consists of 12 staves of music. The first staff begins with the tempo marking 'Allegro.' and a common time signature. The music is written in a treble clef with a key signature of one sharp (F#). The score is characterized by rapid sixteenth-note passages and complex rhythmic patterns. Dynamics include *p* (piano), *f* (forte), *mf* (mezzo-forte), and *f p* (fortissimo piano). Articulation marks such as accents and slurs are used throughout. The piece concludes with a final cadence on the twelfth staff.

Tablo-7

7. Etüd

Marcel Moyse

Allegro risoluto.

The musical score consists of seven staves of guitar tablature. The first staff begins with the tempo marking *Allegro risoluto.* and includes several *v* (vibrato) markings. The second and third staves continue the piece with similar rhythmic patterns. The fourth staff features a repeat sign. The fifth staff includes a dynamic marking of *f* (forte). The sixth staff includes a dynamic marking of *decresc.* (decrescendo). The seventh staff concludes the piece with a dynamic marking of *p* (piano) and a double bar line.

Tablo-8

71. Etüd

Tuna Çakmaklı

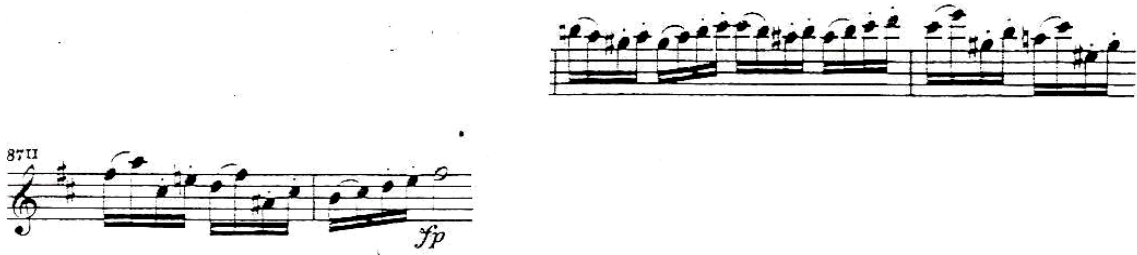
TuKaTu

f *ff*

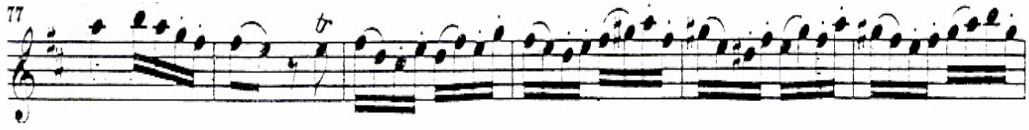
3.3.8.4. Üçlü Çalışmaları

Konçerto'da Üçlü aralıklardan oluşan birçok pasaj bulunmaktadır.

1. bölümün 84. – 87. bulunan üçlü aralıklardan oluşan pasaj teknik açıdan zor sayılabilecek bir bölümdür. İki bağlı olan onaltılıkları ilk çalışmada Staccato ve Ağır tempoda sonra parmaklarımız ve dilimiz alıştıktan sonra iki bağlı iki Staccato şeklinde çalmalıyız.



3. Bölümde 77. ve 105. ölçülerde bulunan üçlü pasajlar.



3.3.8.5. Arpej Çalışmaları

Konçertonun III bölümünün 88 -94 -170 170 ölçülerinde geçen bölümlerin problemsiz çalınabilmesi için .Tuna Çakmaklı Tüm Tonlarda Arpej 1. ve 2. Etüd önerilmektedir.

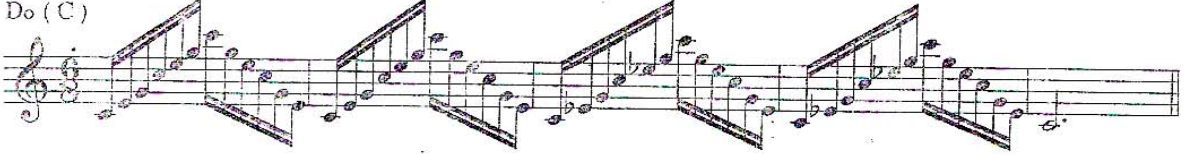


Tablo-9

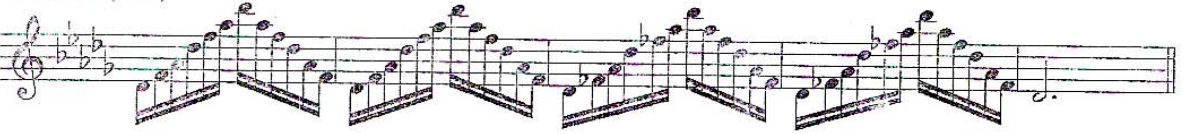
Tüm Tonlarda Arpej 1

Tuna Çakmaklı

Do (C)



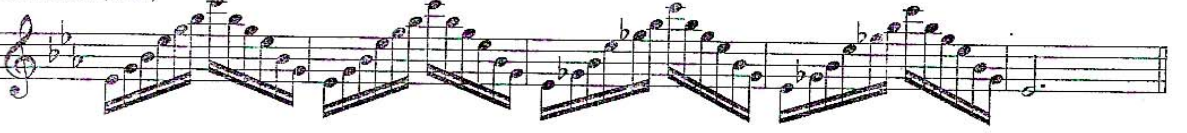
Re bemol (Db)



Re (D)



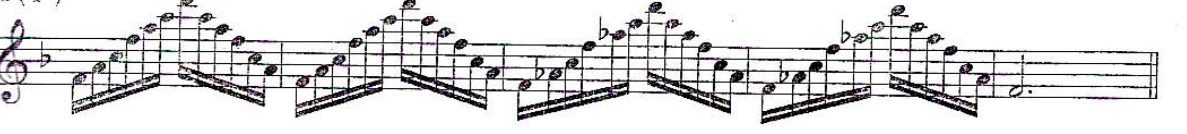
Mi bemol (Eb)



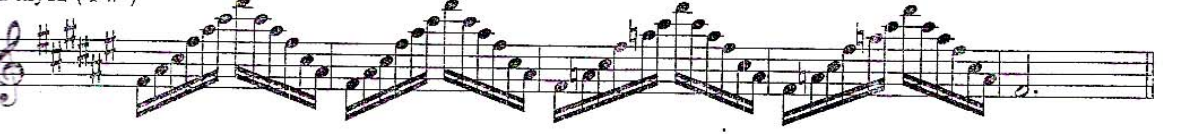
Mi (E)



Fa (F)



Fa diyez (F#)

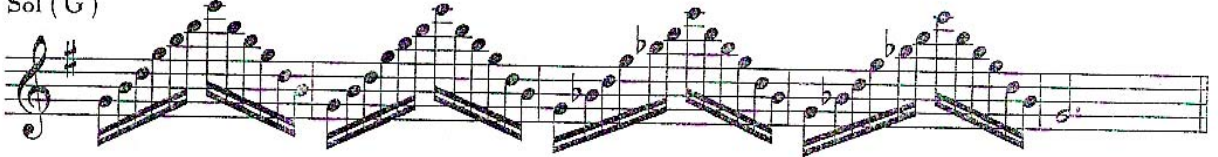


Tablo-10

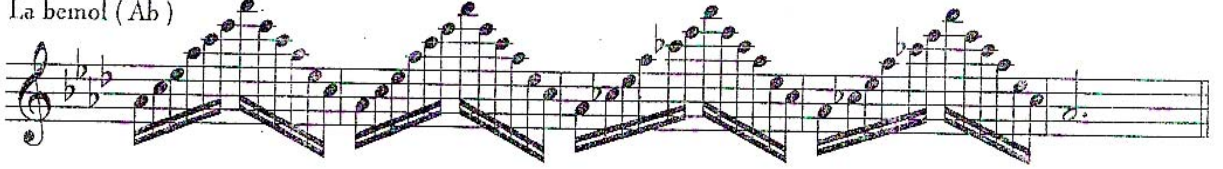
Tüm Tonlarda Arpej 2

Tuna Çakmaklı

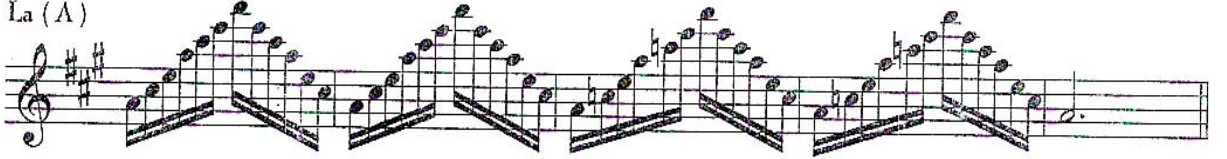
Sol (G)



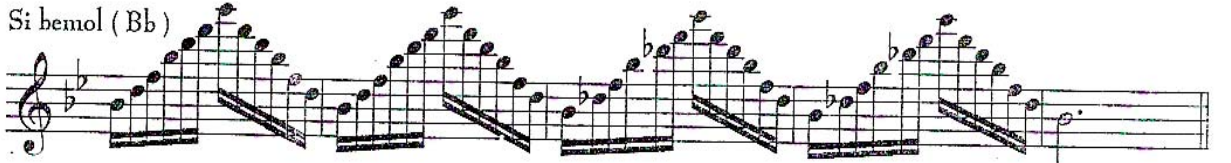
La bemol (Ab)



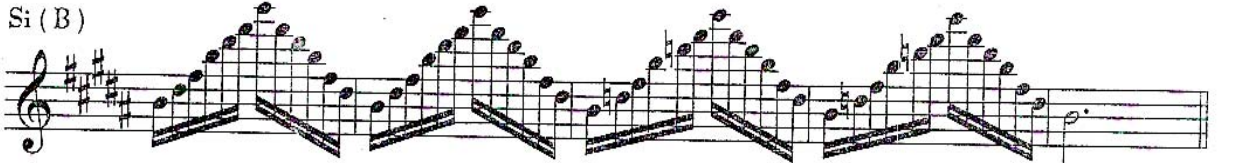
La (A)



Si bemol (Bb)



Si (B)



3.3.8.6. Parmak Dengeleme Çalışmaları

Flüt çalarken parmaklarınızı tuşlardan kaldırmamaya özen gösteriniz. Tuşa basmadığınız zamanlarda parmaklarınız tuşlara yakın durmalı, böylece zaman kaybını en aza indirmiş oluruz. Bu problemin aşılması için Moyses etüt kitabından 1.- 2.- 11.-12.-13.-14.-15.- 16.-17.-18.-19 nolu Etüdler önerilmektedir.

Tablo-11

1. Etüd

Marcel Moyses

Tablo-12

2. Etüd

Marcel Moyse

The image displays a musical score for a guitar etude, titled "2. Etüd" by Marcel Moyse. The score is presented in ten staves, each containing a melodic line written in a style that combines standard musical notation with guitar-specific techniques. The notation includes a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature (C). The music is characterized by intricate melodic patterns, often spanning multiple strings, and is frequently grouped under large, sweeping arches. A notable feature is the use of triplets, indicated by the number "3" above groups of notes. The overall structure of the etude is highly technical, focusing on precision and fluidity in the left hand.

Tablo-13

11.-12.-13.-14.-15. Etüdlar

Marcel Moyse

The image displays five études (11-15) by Marcel Moyse, arranged in a vertical sequence. Each étude is presented on a single staff with a treble clef and a common time signature (C). The études are characterized by intricate melodic lines, often featuring slurs and fingerings (e.g., -6-). The key signatures vary: Étude 11 is in D major (two sharps), Étude 12 is in C major (no sharps or flats), Étude 13 is in B-flat major (two flats), Étude 14 is in B-flat major (two flats), and Étude 15 is in D major (two sharps). The notation includes various rhythmic values, including eighth and sixteenth notes, and rests. The études are numbered 11, 12, 13, 14, and 15, with the number 13 appearing on the right side of the staff. The overall layout is clean and professional, typical of a music score.

Tablo-14

16.-17.-18.-19 . Etüdlar

Marcel Moyse

The image displays a page of musical notation for four études, numbered 16 through 19. Each étude is presented on a single staff with a treble clef and a common time signature (C). The music is characterized by intricate melodic lines, often featuring long, sweeping slurs that encompass multiple measures. The notes are frequently beamed together, and many are marked with ornaments, such as grace notes or mordents, which are indicated by small symbols above the notes. The key signatures vary: études 16 and 17 are in D major (two sharps), 18 is in B-flat major (two flats), and 19 is in D major (two sharps). The overall style is highly technical and expressive, typical of the Baroque and Classical eras.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu Tezde Klasik Dönemin ünlü bestecisi olan Mozart'ın özellikleri hayatı, yazdığı eserin özellikleri, elde edilen bulgularla kişisel olarak yorumlanmıştır.

Mozart. Birincisi sol majör, ikincisi de re majör olmak üzere flüt için iki konçerto bestelemiştir. Birincisine göre daha çok tanınan 2. konçerto, stil yönünden 1775 yılında yazılan beş keman konçertosuna özellikle biçim, tematik yapı ve orkestrasyon bakımından yakındır. 1920'li yıllarda Mozart'ın oğlunun el yazması olarak Mozarteum arşivinde bulunan eser, Flüt için K.V.314, obua için K.V.285 d numarasını taşır.

Wolfgang Amadeus Mozart'ın müziği hayat dolu, nazik, coşkulu dinleyicilerini hafifliği, optimizimi ve zerafeti ile büyülemektedir. Mozart her koşulda aynı nitelikte eser üretmiştir. Mozart'ın melankolisi, karamsarlığı ne Çaykovski'ye , ne Chopin'e ne de Beethoven'a benzer. Mozart'ın flüt için yazdığı Re Majör Konçerto flütçüler için son derece eğitici olduğundan ve flütçülerin olgunlaşmasına önemli katkılar sağlayacağından, her flütçünün bu konçertoyu repertuarına katması doğru olur. Çünkü bu konçertodaki anlatımın ortaya çıkarılması ve kullanılan teknikler, daha sonra çalınacak eserlerdeki yorumun ve teknik güçlüklerin daha kolay aşılabilmesine önemli katkı sağlayabilir.

Oldukça zor olan ve virtüözite gerektiren Mozar Re Majör Flüt Konçertosu Yarışma ve sınavlarda Tercih edilen bir eserdir. Triller, arpejler, staccattolar, Mozart'ın Re Majör Flüt Konçertosunda virtüözite gerektiren zorluklardır. Bu konçertodaki zorlukların aşılması için Marcel Moyse ve Tuna Çakmaklı etüd kitabından önerilen etüdlere çalışılmalıdır.

Bunun yanı sıra Wolfgang Amadeus Mozart Re Majör Flüt Konçertosu'nu anlayabilmek için, bestecinin yaşadığı dönemin özelliklerini incelemek gerekmektedir. Bu sayede eserin icrasında gerek karakter, gerekse yorum ve teknik açıdan çıkabilecek zorluklar çözümlenebilmektedir.

KAYNAKÇA

1. CHORNAYA .E (1964) - *Mozart S.Ni*,
2. FARGA .F (1937) - *Salieri und Mozart Musik Geschichtlicher* İ:G
GOTA Stuthgard
3. ÇAKMAKLI . T (2004) - *Flüt Metodu, Senfoni Müzik, İzmir*
4. İLYASOĞLU. E (1999) - *Zaman İçinde Müzik ,Yapı Kredi Kültür*
Yayıncılık
5. PUBLİG.M (2004) - *Mozart Dehanın Gölgesinde*,Can Yayınları,
İstanbul
6. PAMİR .L (1989)- *Müzikte Geniş Soluklar ,Ada Yayınları,*
İstanbul
7. SAY .A (1997) - *Müzik Tarihi,-Müzik Ansiklopedisi Yayınları*
Ankara
- 8.YENER .F (2001) - *Müzik Kılavuzu,Bilgi Yayınevi,Ankara*
9. Barut.B. (2007)- Mozart'ın Flüt Konçertoları Yayımlanmamış
Yüksek Lisans tezi
10. Aysal.E. (2005)- Mozart'ın Do Majör Obua Konçertosu
Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi
11. <http://www.beethovenlives.net/index.asp?ID=223> (Kasım 2007)
12. <http://www.beethovenlives.net/index.asp?ID=308> (Kasım 2007)
13. http://tr.wikipedia.org/wiki/Wolfgang_Amadeus_Mozart (Kasım 2007)

The first system of the musical score consists of six staves. The top two staves are for the vocal line, featuring a melody with various ornaments and rests. The bottom four staves are for the piano accompaniment, including a grand staff (treble and bass clefs) and a separate bass line. The piano part is characterized by dense, rhythmic patterns, including sixteenth-note runs and chords. Dynamic markings such as *f* and *p* are present throughout the system.

The second system of the musical score continues the composition. It features a prominent *SOLO* section for the vocal line, indicated by a bracket and the word "SOLO" above the staff. The vocal melody is more melodic and sustained in this section. The piano accompaniment continues with its rhythmic texture, featuring trills (*tr*) and various articulations. A section labeled "A" is marked with a large letter above the piano part. Dynamic markings include *p* and *f*.

The third system of the musical score shows the continuation of the piano accompaniment. The vocal line is mostly silent in this system, with rests. The piano part features intricate rhythmic patterns, including sixteenth-note runs and chords. The system concludes with a final cadence in the piano part.

TUTTI

First system of musical notation, featuring five staves. The top two staves are vocal parts, and the bottom three are instrumental. The music is in a key with two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature. The first staff has a melodic line with some grace notes. The second staff has a similar melodic line. The third staff has a more active line with many sixteenth notes. The fourth and fifth staves provide harmonic support with sustained notes and some rhythmic patterns. A *tr* (trill) marking is present in the second staff towards the end of the system.

B SOLO

Second system of musical notation, featuring five staves. The music continues from the first system. The top two staves have melodic lines with trills (*tr*) and some rests. The third staff has a very active line with many sixteenth notes and trills. The fourth and fifth staves provide harmonic support with sustained notes and some rhythmic patterns. A *p* (piano) dynamic marking is present in the third staff towards the end of the system.

Third system of musical notation, featuring five staves. The music continues from the second system. The top two staves have melodic lines with trills (*tr*) and some rests. The third staff has a very active line with many sixteenth notes and trills. The fourth and fifth staves provide harmonic support with sustained notes and some rhythmic patterns. A *p* (piano) dynamic marking is present in the third staff towards the end of the system.

Musical score system 1, featuring six staves. The top two staves are vocal parts with lyrics. The bottom four staves are instrumental accompaniment. Dynamics include *ppz.*, *p*, and *fp*.

Musical score system 2, featuring six staves. The top two staves are vocal parts with lyrics. The bottom four staves are instrumental accompaniment. Dynamics include *fp*.

Musical score system 3, featuring six staves. The top two staves are vocal parts with lyrics. The bottom four staves are instrumental accompaniment. Dynamics include *f*, *fp*, *f*, *f*, *f*, and *f*. The word **TUTTI** is written above the vocal staves.

SOLO

C

p *sf* *fp*

sf *trills*

p *sf* *fp*

TUTTI **D**

cresc. *f* *cresc.* *tr* *f* *cresc.* *cresc.* *cresc.* *cresc.*

SOLO

p *tr* *p* *tr* *tr* *tr*

p *tr* *p* *tr* *p* *p*

First system of a musical score. It consists of five staves. The top two staves are vocal parts, with the upper staff containing a melodic line and the lower staff containing a sustained accompaniment. The bottom three staves are piano accompaniment, featuring a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and a more active bass line in the left hand. A dynamic marking of *p* (piano) is present in the second measure of the upper vocal staff.

Second system of the musical score, divided into two sections. The first section is marked **FINITI** and the second is marked **SOLO**. The vocal parts in the **FINITI** section have a melodic line with some rests, while the piano accompaniment continues with a steady eighth-note pattern. In the **SOLO** section, the vocal part has a more active melodic line, and the piano accompaniment features a more complex rhythmic texture. Dynamic markings include *p* and *f* (forte) throughout the system.

Third system of the musical score, continuing the piano accompaniment. It consists of five staves. The piano part continues with a consistent eighth-note rhythmic pattern in the right hand and a steady bass line in the left hand. The system concludes with a final cadence in the piano part.

System 1 of a musical score. It consists of six staves. The top two staves are for the vocal line, with the upper staff containing lyrics. The middle three staves are for the piano accompaniment, and the bottom staff is the bass line. The music is in a key with two sharps (F# and C#) and a 3/4 time signature. The first staff has a treble clef, and the bottom staff has a bass clef. The piano part features a complex rhythmic pattern with many sixteenth notes. Dynamic markings *fp* are present in the piano part.

System 2 of the musical score. It consists of six staves. The vocal line continues with lyrics. The piano accompaniment features a prominent melodic line in the upper register with a long slur. The piano part continues with its complex rhythmic pattern. Dynamic markings *p* and *fp* are visible.

System 3 of the musical score. It consists of six staves. The vocal line continues with lyrics. The piano accompaniment features a prominent melodic line in the upper register with a long slur. The piano part continues with its complex rhythmic pattern. Dynamic markings *p* and *fp* are visible.

First system of a musical score. It consists of five staves. The top staff is a vocal line with a long melisma. The second staff is a piano accompaniment with a rhythmic pattern. The third and fourth staves are for a grand piano, with the right hand playing a melodic line and the left hand playing a rhythmic accompaniment. The bottom staff is a bass line. Dynamics include *f* and *p*.

Second system of a musical score. It consists of five staves. The top staff is a vocal line with a melisma. The second staff is a piano accompaniment with a rhythmic pattern. The third and fourth staves are for a grand piano, with the right hand playing a melodic line and the left hand playing a rhythmic accompaniment. The bottom staff is a bass line. Dynamics include *f*, *p*, and *sp*. The section is marked **TUTTI** and **F SOLO**.

Third system of a musical score. It consists of five staves. The top staff is a vocal line with a melisma. The second staff is a piano accompaniment with a rhythmic pattern. The third and fourth staves are for a grand piano, with the right hand playing a melodic line and the left hand playing a rhythmic accompaniment. The bottom staff is a bass line. Dynamics include *sp*.

First system of a musical score. It features a grand staff with five staves. The top two staves are for vocal parts, and the bottom three are for piano accompaniment. The music is in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). The piano part includes a prominent eighth-note accompaniment in the right hand and a steady eighth-note bass line in the left hand. Dynamics include *sp* (sforzando) and *trmm* (trill).

Second system of the musical score. It continues the grand staff arrangement. The piano accompaniment features a more active right hand with sixteenth-note patterns. Dynamics include *p* (piano), *sp*, and *trmm*.

Third system of the musical score, marked **TUTTI** and **G**. The tempo is *Allegro*. This system is characterized by a significant increase in dynamics and intensity. The piano part features a powerful, driving accompaniment with frequent *cresc.* (crescendo) markings. Dynamics range from *sp* to *f* (forte). The vocal parts also show increased activity and dynamic range, with *tr* (trill) markings.

TUTTI

This system contains the beginning of a musical piece. It features six staves: two vocal staves at the top and four piano accompaniment staves below. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The word "TUTTI" is written above the first vocal staff. The piano part includes dynamic markings such as *f* (forte) and *p* (piano). The music consists of vocal lines with lyrics and piano accompaniment with various rhythmic patterns and articulations.

This system continues the musical piece from the first system. It features the same six-staff layout. The piano part includes dynamic markings such as *f* (forte) and *tr* (trill). There are also markings for "R. 2." (ritardando) above the piano part. The music continues with vocal lines and piano accompaniment, maintaining the 4/4 time signature and one sharp key signature.

Re Majör Flüt Konçertosu II.Bölüm

Mozart

Andante ma non troppo.
TUTTI

Oboi.

Corni in G.

Flauto principale.

Violino I.

Violino II.

Viola.

Violoncello e Contrabasso.

SOLO A

First system of musical notation. It consists of six staves. The top two staves are for the vocal line, starting with a piano (*p*) dynamic. The bottom four staves are for the piano accompaniment. The piano part features a complex rhythmic pattern with many sixteenth notes. Dynamics include *p*, *cruc. f*, and *f*.

Second system of musical notation, continuing from the first. It features six staves. The vocal line continues with various ornaments and trills. The piano accompaniment maintains its intricate rhythmic texture. Dynamics include *f*, *p*, and *tr*.

Third system of musical notation, the final system on the page. It features six staves. The vocal line has long, sustained notes. The piano accompaniment continues with its rhythmic pattern. Dynamics include *p*, *f*, and *tr*.

Musical score system 1, featuring six staves. The top staff is a vocal line with lyrics. The second staff is a piano accompaniment. The third staff is a woodwind part with a 'trumpet' marking. The fourth and fifth staves are string parts. The bottom staff is a bass line. Dynamics include *f* and *p*.

B

TUTTI

SOLO

Musical score system 2, featuring six staves. The top staff is a vocal line with lyrics. The second staff is a piano accompaniment. The third staff is a woodwind part with a 'trumpet' marking. The fourth and fifth staves are string parts. The bottom staff is a bass line. Dynamics include *p*, *crese.*, *f*, and *pp*.

Musical score system 3, featuring six staves. The top staff is a vocal line with lyrics. The second staff is a piano accompaniment. The third staff is a woodwind part with a 'trumpet' marking. The fourth and fifth staves are string parts. The bottom staff is a bass line. Dynamics include *p*, *f*, and *pp*.

SOLO C



This system of musical notation features six staves. The top staff is marked with a forte piano (*fp*) dynamic. The second staff contains a melodic line with various articulations. The third staff shows a complex rhythmic pattern. The fourth and fifth staves are marked with piano (*p*) dynamics. The bottom staff is marked with forte (*f*) dynamics. The system concludes with a fermata over a whole note chord.



This system continues the musical piece with six staves. The top staff features a melodic line with a fermata. The second staff has a piano (*p*) dynamic marking. The third and fourth staves show intricate rhythmic patterns. The fifth and sixth staves continue the accompaniment with piano (*p*) dynamics.



This system concludes the musical piece with six staves. The top staff features a melodic line with a fermata. The second staff has a piano (*p*) dynamic marking. The third and fourth staves show intricate rhythmic patterns. The fifth and sixth staves continue the accompaniment with piano (*p*) dynamics.

TUTTI

First system of musical notation, featuring five staves. The top staff is a vocal line with a long note. The piano accompaniment includes a right-hand part with a melodic line and a left-hand part with a rhythmic pattern. Dynamics include *p* and *cresc.* with a wavy line indicating a crescendo.

Second system of musical notation, featuring five staves. The piano accompaniment continues with various textures and dynamics, including *p*, *cresc.*, and *f*.

Third system of musical notation, featuring five staves. It begins with a **SOLO** section for the vocal line, followed by a **TUTTI** section. Dynamics include *p* and *f*.

Re Majör Flüt Konçertosu III. Bölüm

Mozart

Allegro.
SOLO

Oboi.
Corni in D.
Flauto principale.
Violino I.
Violino II.
Viola.
Violoncello e Contrabasso.

TUTTI

A *SOLO*

TUTTI

First system of musical notation, featuring a grand staff with five staves. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings like *p* and *f*. The word "TUTTI" is positioned above the first staff.

Second system of musical notation, continuing the grand staff with five staves. It features complex rhythmic patterns and dynamic markings such as *f* and *p*.

Third system of musical notation, continuing the grand staff with five staves. It includes dynamic markings like *a 2:*, *f*, and *p*, and the word "SOLLO" is written above the first staff. A section marker "B" is located at the end of the system.

TUTTI

This system of musical notation features a grand staff with five staves. The top two staves are for woodwinds, and the bottom three are for strings. The woodwinds play a complex, rhythmic pattern with frequent trills. The strings play a steady, rhythmic accompaniment. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The system concludes with a 'TUTTI' marking and a dynamic of *f*.

SOLO TUTTI SOLO

This system continues the musical score with dynamic markings *f* and *p*. It includes 'SOLO' and 'TUTTI' markings above the woodwind staves. The woodwinds play trills, while the strings play a rhythmic accompaniment. The system ends with a *p* dynamic marking.

This system continues the musical score. The woodwinds play a complex, rhythmic pattern with frequent trills. The strings play a steady, rhythmic accompaniment. The system concludes with a *f* dynamic marking.

First system of a musical score. It features a grand staff with five staves. The top two staves are for the vocal line, and the bottom three are for piano accompaniment. A common time signature 'C' is present at the beginning. The piano part includes a prominent sixteenth-note arpeggiated pattern in the right hand and a steady eighth-note bass line in the left hand. A dynamic marking 'p' (piano) is visible at the bottom of the first staff.

Second system of the musical score. The vocal line continues with a melodic phrase. The piano accompaniment maintains the arpeggiated texture in the right hand and the eighth-note bass line in the left hand. The system concludes with a final chord in the piano part.

Third system of the musical score. The vocal line features a more complex melodic line with some grace notes. The piano accompaniment continues with the established rhythmic patterns. A dynamic marking 'trm' (trill) is visible at the end of the system.

TUTTI **SOLO**

The first system of the musical score consists of six staves. The top two staves are for the vocal line, and the bottom four are for the piano accompaniment. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The system begins with a **TUTTI** marking. The piano part features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. Dynamics include *f* (forte) and *p* (piano). Trills (*tr*) are present in the vocal line and the upper piano staves. The system concludes with a **SOLO** marking.

The second system continues the six-staff arrangement. It features similar musical notation to the first system, including trills (*tr*) and various rhythmic patterns. The piano accompaniment maintains its rhythmic drive with eighth and sixteenth notes. The system concludes with a **TUTTI** marking.

D TUTTI

The third system begins with a **D** marking, likely indicating a *Da Capo* or *Da Capo* section. It continues the six-staff arrangement with various musical notations, including trills (*tr*) and dynamics. The piano accompaniment features a mix of eighth and sixteenth notes. The system concludes with a **TUTTI** marking.

The first system of the musical score consists of six staves. The top two staves are in treble clef, and the bottom four staves are in bass clef. The music features a complex texture with multiple melodic lines and dense chordal accompaniment. The notation includes various note values, rests, and dynamic markings.

SOLO

The second system of the musical score is marked "SOLO" and consists of six staves. The notation is more sparse than the first system, focusing on individual melodic lines and chordal textures. The music is characterized by a slower tempo and a more intimate feel. The notation includes various note values, rests, and dynamic markings.

E

The third system of the musical score is marked "E" and consists of six staves. The notation is more complex than the second system, featuring a dense texture of notes and chords. The music is characterized by a faster tempo and a more energetic feel. The notation includes various note values, rests, and dynamic markings.

System 1 of a musical score. It consists of five staves. The top staff is a treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The second staff is a treble clef with a key signature of one sharp (F#). The third and fourth staves are joined by a brace on the left and represent the right and left hands of a piano, both in a key signature of one sharp (F#). The bottom staff is a bass clef with a key signature of one sharp (F#). The music features a complex, fast-moving melodic line in the upper staves and a more rhythmic accompaniment in the lower staves.

System 2 of a musical score. It consists of five staves. The top staff is a treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The second staff is a treble clef with a key signature of one sharp (F#). The third and fourth staves are joined by a brace on the left and represent the right and left hands of a piano, both in a key signature of one sharp (F#). The bottom staff is a bass clef with a key signature of one sharp (F#). This system includes dynamic markings: *f* (forte) and *p* (piano). The music continues with intricate melodic and harmonic textures.

System 3 of a musical score. It consists of five staves. The top staff is a treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The second staff is a treble clef with a key signature of one sharp (F#). The third and fourth staves are joined by a brace on the left and represent the right and left hands of a piano, both in a key signature of one sharp (F#). The bottom staff is a bass clef with a key signature of one sharp (F#). The music features a complex, fast-moving melodic line in the upper staves and a more rhythmic accompaniment in the lower staves.

Musical score system 1, featuring a piano introduction. The score is written for a grand piano with five staves. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The music begins with a piano (p) dynamic and includes trills (tr) in the upper registers. A forte (F) dynamic marking appears at the end of the system.

Musical score system 2, marked **TUTTI**. This system features a more complex texture with multiple voices. It includes dynamic markings such as piano (p) and forte (f). Trills (tr) are used throughout, and there are several slurs over the notes, indicating phrasing. The piano part has a prominent bass line with frequent sixteenth-note patterns.

Musical score system 3, marked **SOLO**. This system focuses on a single melodic line, likely for a flute or violin. It features a series of trills (tr) and slurs, with a piano (p) dynamic marking. The accompaniment in the lower staves provides a rhythmic and harmonic foundation for the solo part.

TUTTI G SOLO

This system contains six staves of music. The top two staves are vocal parts, with the first staff starting with a *f* dynamic. The piano accompaniment consists of four staves. The piano part features a complex texture with many sixteenth-note passages. Dynamics include *f* and *p*. A *tr* (trill) is marked in the second staff. The system concludes with a *p* dynamic.

TUTTI

This system contains six staves of music. The top two staves are vocal parts, with the first staff starting with a *f* dynamic. The piano accompaniment consists of four staves. The piano part features a complex texture with many sixteenth-note passages. Dynamics include *f* and *p*. A *tr* (trill) is marked in the second staff. The system concludes with a *f* dynamic.

SOLO

This system contains six staves of music. The top two staves are vocal parts, with the first staff starting with a *p* dynamic. The piano accompaniment consists of four staves. The piano part features a complex texture with many sixteenth-note passages. Dynamics include *p* and *fp*. A *tr* (trill) is marked in the second staff. The system concludes with a *p* dynamic.

TUTTI **H**

This system contains the beginning of a tutti section. It features a horn (H) entry with a trill (tr) and a forte (f) dynamic. The woodwinds and strings provide accompaniment with various textures and dynamics.

SOLO

This system is a solo section. It features a woodwind solo with a forte (f) dynamic, while the strings play a rhythmic accompaniment with piano (p) dynamics.

TUTTI **a 2.**

This system continues the tutti section and includes a second ending (a 2.). The woodwinds and strings play with a forte (f) dynamic, while the strings have a piano (p) accompaniment.